

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Trst, Ulica Martiri della Libertà
(Ul. Commerciale) 5/I. Tel. 28-770
Za Italijo: Gorica, P.zza Vittoria
18/II. Pošt. pred. (casella post.)
Trst 431. Pošt. č. r.: Trst, 11/6464
Poštnina plačana v gotovini

NOVI LIST

Povečana izdaja 60.— lir
N A R O Č N I N A:
tromesečna lir 400 - polletna lir
750 - letna lir 1450 • za inozem-
stvo: tromesečna lir 700 - pol-
letna lir 1300 - letna lir 2600.
Oglasi po dogovoru
Spedizione in abb. postale I. gr.

ŠT. 430

TRST, ČETRTEK 20. DECEMBRA 1962, GORICA

LET XI



Repentabor v snegu

foto Mario Magajna

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
*Vesele božične praznike in srečno ter uspehov
polno novo leto želi naročnikom, bralcem,
sodelavcem in vsem Slovencem*

NOVI LIST

Praznik božjega miru med ljudmi

*Slava Bogu na višavah in mir ljudem na
zemlji, ki so blage volje!*

Ta angelski spev, ki se je zaslišal nad
hlevčkom, v katerem se je rodilo božje
Dete, spet zveni nad svetom, nad palača-
mi in kočami, nad mesti in vasmi, nad »raz-
vitimi« in »nerazvitimi« področji, in odme-
va v dušah vseh, ki se niso zakrknili.

Vzbuja nam občutek veselja nad tem naj-
prisrčnejšim praznikom krščanskega sveta,
nad praznikom večne prenovitve in večne-
ga življenjskega zaupanja ter življenjske si-
le krščanstva; pa tudi občutek hvaležnosti,
da je Bog v svoji dobroti spet prizanesel
človeštvu s strašno šibo vojne, ki se je zde-
la v zvezi s kubansko krizo že tako blizu.
Razsvetlil je duha in vzbudil vest odgovor-
nim državnikom, da so pravočasno obrzdali
svojo častihlepnost in voljo po neomejeni
oblasti ter pokazali spravljivost.

Pri tem pa se moramo kot kristjani za-
vedati, da angelski spev ljudem blage volje
ne pomeni poziva k večnemu mirovanju in
negibnosti v sestavi človeštva, ker je Stvar-
nik sam položil v duše ljudi voljo po na-
predku in razvoju. Življenje samo je giba-
nje in trenje — trenje idej in miselnih
struj, trenje med težnjami posameznikov
in narodov. To je neizogibno, če nečemo,
da zapade svet v letargijo in popolno pasiv-
nost, ali v totalno pokorščino eni sami cen-
tralni oblasti, ki bi vzpostavila ledeni mir.
Ne smeli pa bi pozabiti, da smo vsi ljudje
bratje in da sestavljajo vsi narodi pred
Bogom eno samo veliko družino. Bog hoče,
da vladata v njej kljub plemenitemu med-
sebojnemu tekmovalstvu mir in pravičnost.
Hoče, da bi si vsi ljudje in vsi narodi ne-
glede na barvo kože in prepričanje pravič-
no in bratovsko delili bogastva tega sveta
ter se odpovedali sovraštvu, da bi ne bilo
treba nikomur več trpeti zaradi barve ko-
že ali zaradi materinega jezika, in da bi
noben otrok na svetu ne umrl več zaradi
pomanjkanja in trdosrčnosti drugih ljudi
ter egoizma narodov.

Vsi ljudje smo v enaki meri božji otro-
ci, beli in črni, rumeni in rjavi. Vsi smo
poklicani k jaslicam, v katerih leži novo-
rojeno Dete, in za vse enako je prišlo bož-
je Dete na svet, da jih odreši za nadnarav-
no, za večno življenje.

Sestanek Kennedy-Mac Millan

Izid razgovorov med Kennedyjem in Macmillanom, ki sta se te dni sestala v Nassau, glavnem mestu Bahamskega otočja ob Srednji Ameriki, utegne povzročiti preokret v dosedanjih odnosih med Ameriko in Veliko Britanijo.

Osrednja točka razgovorov so namreč, kot vse kaže, prav ti meddržavni odnosi. ZDA so leta 1960 obljubile Veliki Britaniji, da bodo izdelale nekaj stotin jedrskih raket, imenovanih »Skybolt«, ki bi se nameščale na bombnike in od tu spuščale na morebitni sovražnikov cilj. Po tem sporazumu je Velika Britanija opustila priprave za izgotovitev posebne vrste medcelinske rakete. ZDA pa so v zadnjem času enostransko sklenile, da ne bodo izpolnile obljube, ker so ugotovile, da bi bila raketa »Skybolt« spričo naglega tehnološkega napredka in izpopolnitve obrambnih protijedrskih naprav povsem neučinkovita. Tako Amerikanci kot Sovjeti so že toliko napredovali v izpopolnjevanju obrambnih naprav, da z lahkoto zadenejo in uničijo letalo, še preden dospe do tistega mesta, od koder lahko izstreli jedrsko raketo »Skybolt«.

S tem sklepom pa se Velika Britanija čuti hudo prizadeto, ker ji grozi nevarnost, da ostane brez lastnega učinkovitega jedrskega orožja, zaradi česar bi bila dejansko izrinjena iz tako imenovanega »atomskega kluba«, ki ga sedaj tvorijo Sovjetska zveza, ZDA in Velika Britanija.

Na ta način bi se Velika Britanija po mnenju njenih voditeljev ponižala na raven Francije in zgubila tudi tisti politični vpliv,

ki ga ima zdaj v svetovni politiki. Gre vseeno za kočljivo vprašanje, ki utegne skali tradicionalno prijateljstvo in zavezništvo med Ameriko in Anglijo, če ne bosta Kennedy in Macmillan med sedanjimi razgovori dosegla za obe stranki sprejemljivega kompromisa.

—0—

ZELEZNISKE CENE

S prvim januarjem se bodo povišale cene železniških vozovnic za 15 odstotkov. Povišek velja le za potniški in ne za blagovni promet. K sreči pa ne veljajo poviški za tedenske vozovnice uradnikov in delavcev; prav tako tudi ne za znižane vozne dijakov.

Poviški cen za prevažanje tovorov se pa pričakujejo v bližnji bodočnosti.

DOLGA IGRA

Šah je po navadi dolga igra. Malokrat se pa sliši, da bi trajala kar leta in leta. Godi se pa tudi to. Škotski učitelj Peter Anderson igra s sovjetskimi šahovskim mojstrom Ivanom Ljušinom eno samo partijo že pet let. Poteze si seveda napovedujeta po pismih. Prišla sta pa komaj do polovice igre. Sodita, da bosta prišla do konca šele po drugih petih letih.



Gromikov predlog

Pred vrhovnim zborom sovjetov v Moskvi je imel zunanji minister Gromiko govor, ki pomeni pravi preobrat v sovjetski zunanji politiki. Že v uvodu je izjavil, da je najbolj varna pot za odstranitev vseh nevarnosti dogovor med Kennedyjem in Nikito Hruščevom. Nadalje je govoril, da ne obstaja noben vzrok za spore med obema največjima silama sveta, kakor tudi ni razloga, da bi se prebivalci obeh držav sovržili.

Potem je načel vprašanje mirovne pogodbe z Vzhodno Nemčijo. Podpisana bo na vsak način, če ne pride prej do drugačnega sporazuma. Vendar pa bodo smele zavezniške čete tudi v tem slučaju ostati v Berlinu, kar naj bi bilo zajamčeno v posebnem dodatku dvostranske mirovne pogodbe med Vzhodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo.

Gromikov je v govoru napadel tudi Adenauerjevo vlado, češ da si na vso moč prizadeva zabiti klin med Ameriko in Sovjetsko zvezo.

TRMA JE DRAGA

Neverjetno visoko ceno je plačala ameriška vlada, da je zlomila trmo plemenskih prenapetosti. Zadeva je pa tale: na univerzi v državi Mississippi se je po svoji pravici vpisal črnc James Meredith. Oblasti v državi in številni pripadniki protičrnske stranke pa niso hoteli priznati črncu te pravice. Prišlo je do krvavih spopadov med pristaši svobode in rasne zakrknjenosti. Kennedy se pa ni vdal. Mobiliziral je celo 23 tisoč vojakov, ki so držali mesto v obsebnem stanju, dokler se niso duhovi pomirili. Vse te varnostne odredbe so stale državo nič manj kot tri milijarde lir.

ŠVICARSKI PREDSEDNIK

V četrtek je švicarska skupščina izvolila novega zveznega predsednika za leto 1963. Izbran je bil dosedanji podpredsednik in poštini minister Willy Spühler. V Švici velja pravilo, da je za predsednika imenovan dotedanji državni podpredsednik. Spühler je drugi predsednik iz socialne demokratske stranke v politični zgodovini Švice.

DENAR NE SMRDI

Japonska država do danes še ni priznala Mao-tsejevega režima na Kitajskem. Trgovinske izmenjave med Japonsko in Kitajsko se pa kljub političnim nasprotstvom ne prestopajo. V začetku tega tedna je odpotovalo v Peking japonsko trgovinsko odposlanstvo, ki se bo dogovorilo za izmerjavo blaga v vrednosti 200 milijonov dolarjev.

Vedno večja povezava med obema azijskima državama je že začela malo skrbeti Združene države Amerike, češ da Japonska premalo sodeluje pri izvajanju ameriške politike v Aziji.

ZA TUJSKI PROMET

Jugoslovanska vlada je sprejela več odločb za povzdigo tujkega prometa. V načrtu ima dvigniti letni dohodek tujih deviz do leta 1965 od 40 milijonov dolarjev na 100 milijonov.

V ta namen je izglasovala zakonski ukrep, da smejo tudi inozemci odkupiti zemljišča in postati njih lastniki, če se zavežejo, da bodo na njih v dveh letih zgradili hotele in podobne gostinske stavbe. Oddajati jih bodo smeli v najem tudi tretjim osebam, a le preko jugoslovanskih turističnih zvez.

Povratek poljskih škofov

V soboto se je vrnil iz Rima v domovino primas Poljske kardinal Višinski s skupino škofov, ki ga je spremljala na vatikanski koncil. Na varšavskem kolodvoru je pričakovala kardinala velikanska množica vernikov. Naslednji dan jim je primas govoril v katedrali o pomenu cerkvenega zbora.

Omenil je, da se je zbora udeležilo od 65 poljskih škofov le 25, ker drugi niso prejeli dovoljenja. Nahajali so se pa poljski škofje tudi v denarnih težavah, ker niso smeli nesti preko meje, na podlagi državnih valutnih odredb, več kot 5 dolarjev vsak. Seveda, pomagali so jim iz zadrege različni katoliški zavodi v Rimu.

Kardinal je tudi poudaril, da je papež pokazal globoko razumevanje za posebno stanje Cerkve na Poljskem. Škofje so morali biti tudi zelo previdni v izjavah glede poljsko-nemških mej. Cerkveni zbor je tudi v nekatoliških krogih Poljske zbudil veliko zanimanje.

S tem v zvezi poudarjajo tudi možnost, da bi prav preko Poljske mogla Sovjetska zveza navesti diplomatske stike z Vatika-

nom. V tem smislu se je izjavil v Rimu tudi zbornični podpredsednik Zenon Kliszko. Vatikanski »Osservatore Romano« mu pa odgovarja, da čas še ni zrel, dokler si bo varšavska vlada prizadevala podminirati zvestobo poljskega episkopata do sv. stolice.

SPOROČILO NAROČNIKOM IN BRALCEM

Kot je našim bralcem znano, so se cene marsikaterega predmeta in tudi cene blaga, ki je naravnost neobhodno potrebno za življenje, v zadnjem času zvišale.

Ker so medtem znatno narasli tudi stroški za izdajanje listov — saj so se povečali izdatki za tisk, papir itd. — smo na žalost prisiljeni povečati naročnino in ceno posameznega izvoda našega lista. Prepričani smo, da bodo naši naročniki in bralci ta sklep razumeli in ga upoštevali ter našemu listu ostali zvesti kot doslej.

Naročnina, ki prične veljati z Novim letom, bo naslednja:

Letna naročnina:	Lit. 1600
Polletna naročnina:	Lit. 850
Četrletna naročnina:	Lit. 450
Inozemstvo:	Lit. 2800
Cena posameznega izvoda:	Lit. 40

UPRAVA NOVEGA LISTA

Ob Titovem obisku v Sovjetski zvezi

V svetovni javnosti še vedno vzbuja precejšnjo pozornost bivanje jugoslovanskega predsednika Tita v Sovjetski zvezi. Kot znano, se Tito in še nekateri njegovi ožji sodelavci mudijo v Sovjetski Rusiji na krajšem oddihu, a so kljub temu imeli vrsto važnih razgovorov s predsednikom Hruščevom in drugimi sovjetskimi državniki.

Titov obisk je predvsem zato pomemben, ker zgovorno dokazuje, kako so se jugoslovansko-sovjetski odnosi normalizirali, in ker hkrati sovпада s prvimi neposrednimi besednimi spopadi med voditelji sovjetske in kitajske komunistične partije.

Slovesni sprejem, ki so ga Titu pripravili v Moskvi, in velika pozornost, ki jo najvišji sovjetski predstavniki izkazujejo jugoslovanskemu predsedniku med njegovim bivanjem na sovjetskem ozemlju, pomenita po splošni sodbi vseh nepristranskih opazovalcev pravo pravcato izzivanje kitajskih komunistov. In to ni nič čudnega, saj je njihovo osrednje glasilo označilo Tita nič manj kot za »volka, ki prihaja iz imperialističnega brloga«, in sicer prav na dan, ko je vstopil na sovjetsko ozemlje.

ODNOSI Z JUGOSLAVIJO

Ali ni nadalje izzivanje dejstvo, da je bil Tito povabljen, naj prisostvuje seji Vrhovnega sovjeta ZSSR prav na dan, ko je Hruščev prvič odkrito napadel kitajske komunistične voditelje in se po sebi lastni navedi tudi norčeval z določenimi njihovimi stališči v mednarodni politiki?

Na tej seji je Hruščev prebral dolgo poročilo o mednarodnem položaju in o zunanji politiki svoje vlade, pri čemer je obširno govoril tudi o odnosih z Jugoslavijo in z njeno komunistično stranko. Omenil



je najprej spor za časa Kominforma, o katerem je dejal: »Jugoslovanski tovariši menijo, da krivda za to v celoti pada na Stalina. Mi pa imamo svoje mnenje o tem. Govorili smo že in danes ponavljamo, da glavni delež krivde za poslabšanje sovjetsko-jugoslovanskih odnosov ima brez dvoma Stalin. Vendar bi ne bili popolnoma iskreni, če ne bi rekli, da imajo tudi jugoslovanski tovariši del odgovornosti za to, kako so se v tem obdobju odvijali odnosi med našima državama in partijama.«

Kmalu zatem je takole nadaljeval: »V preteklosti so nas Jugoslavlani grobo napadali in mi jim nismo ostajali dolžni. Tako mi kot jugoslovanski komunisti pa danes stopamo po poti izboljšanja naših odnosov. Ni mogoče reči, da je izkoreninjeno vse, kar se je nakopičilo, kakor tudi, da so od-

stranjene težave, ki so obstajale med komunistično partijo SZ in Zvezo komunistov Jugoslavije. Bila so in so še precejšnja razhajanja o vrsti ideoloških vprašanj, ki so našla odsev v programu ZKJ, kakor je bilo ugotovljeno od naših bratskih partij (leta 1960 op. pisca). Toda mi smo pripravljeni storiti vse, da bi ta nesoglasja premagali.«

Na posvetu predstavnikov komunističnih strank, ki je bil leta 1960 v Moskvi, so namreč ugotovili, da je revizionizem glavna nevarnost za svetovno komunistično gibanje, hkrati pa opozorili na nujnost odločnega boja proti sektaštvu in dogmatizmu.

»DOGMATIZEM IN SEKTAŠTVO«

V tej zvezi je Hruščev dejal, da je razvoj dogodkov po letu 1960 dokazal, kako »dogmatizem in sektaštvo utegneta postati glavna nevarnost v tej ali oni etapi razvoja posameznih partij, če se proti njima ne vodi dosledna borba.«

S tem je potrdil, kar je v moskovski »Pravdi« pred kratkim napisal tajnik osrednjega odbora KPSZ Ponomarev, ko je med drugim trdil, da »sta se dogmatizem in sektaštvo pokazala za gnilo podlago, na katerih so vznikale razbijaške ideje albanskih voditeljev in njihovi napadi na mednarodno komunistično gibanje.«

Največje zadoščenje pa je Tito prav gotovo dobil, ko je Hruščev na seji Vrhovnega sovjeta priznal Jugoslaviji značaj socialistične države in ko je zagovarjal stališče, da se ne sme smatrati za odpadnika tišta komunistična stranka, ki v svoji državi po svoje gradi socializem.

To priznanje kakor tudi trditve, da utegne politika kitajskih komunistov (očitek dogmatizma in sektaštva očitno leti na Kitajce) postati glavna nevarnost za svetovni komunizem, jasno kaže, da boj proti revizionizmu, zlasti jugoslovanskemu, o čemer so govorili na partijskem posvetu leta 1960, po mnenju Hruščeva ni več tako aktualen in da ne sodi več med »glavne« naloge komunističnega gibanja.

POTRDI TEV MORALNE ZMAGE

Ce upoštevamo, da je sovjetski prvak opozoril na enakost ali sorodnost stališč, ki jih imata Sovjetska zveza in Jugoslavija o mnogih mednarodnih vprašanjih, lahko upravičeno rečemo, da predstavlja ta jugoslovanski obisk potrditev dokončne moralne zmage Titove politike v dolgem in hudem sporu s sovjetskimi komunisti.

V tej zvezi upravičeno nastane vprašanje, zakaj in čemu tolikšna pozornost in zlasti tolikšno priznanje jugoslovanskim »revizionistom« prav v trenutku, ko se je zaostri la sovjetsko-kitajska polemika. Nekateri opazovalci menijo, da je Hruščev tako ravnal, ker je prepričan, da je spor s Kitajci nespravljiv in da je prelom odnosov med dvema mogočnima strankama neizbežen. Hruščev pa noče prvi narediti usodnega koraka, ker noče tudi v tem posnemati Stalina, ki je leta 1948 svojevoljno izobčil jugoslovanske komuniste iz komunistične skupnosti, in ker hoče, da bi se spričo nastalega položaja in hudih očitkov Kitajci sami odcepili od ostalih komunističnih par-

tij in s tem tudi prevzeli odgovornost za razdor v svetovnem komunističnem gibanju.

Kitajski komunisti, kot znano, ne priznavajo pravilnosti načela mirnega sožitja, ki ga v zunanji politiki zagovarja Sovjetska zveza, in se ne strinjajo s Hruščevom tudi v marsikaterem vprašanju, ki zadeva sam marksistično-leninistični nauk. Očitno je, da hočejo kitajski komunistični voditelji veljati za edino pravoverne tolmače komunističnega nauka in s tem odvzeti sovjetskim komunistom prvenstvo, ki so jim ga ostali komunisti doslej vselej priznavali.

Spričo sedanje ostre polemike med obema komunističnima velikanoma pa se tudi preprost človek lahko upravičeno sprašuje, ali se za tem bojem za prvenstvo v tolmačenju marks-leninističnega nauka ne skrivajo tudi drugi činitelji, ki so vzrok spora.

Sovjetska zveza se namreč razprostira tudi po obširnem azijskem ozemlju, ki ga je prevzela od caristične Rusije in ki ga je industrijsko ter v vsakem drugem pogledu vsestransko razvila. Naravno je, da Kitajska, ki se mora boriti z nešteti gospodarskimi vprašanji v notranjosti države, ne more biti neobčutljiva spričo bogastva, ki ga Sovjetska zveza črpa iz svojih azijskih pokrajin.

To je verjetno eden važnih vzrokov spora, ki se skrivajo za kulisami in ki še niso prišli otkrito na dan.

—0—

Koristno srečanje

V petek in soboto je jugoslovanski veleposlanik v Rimu Ivo Vejvoda obiskal vse predstavnike krajevnih oblasti v Vidmu, Gorici in v Trstu. Z njimi se je razgovarjal zlasti o vprašanjih, ki se tičejo obmejnega pasu in o poglobitvi stikov med obema državama, katere narekuje realni politični položaj.

V soboto zvečer je gospod veleposlanik povabil na razgovor vidne osebnosti slovenske etnične skupine v Italiji. Prisotni so bili: dr. Agneletto, dr. Simčič, dr. Bednarik, Drago Legiša, inž. Stanislav Renko, dr. Tončič, Mirko Kosmina, Peter Sancin, Izidor Predan in Igor Kosmina.

V uvodu je dr. Vejvoda poudaril smernice, ki vodijo obe sosedni državi za koristno in uspešno sodelovanje, ki ne sme in ne more sloneti na kakih nacionalističnih in iredentističnih konceptih. Le na takšen način bo slovenska manjšina v Italiji in italijanska v Jugoslaviji dosegla vse pravice, ki po ustavnih zakonih obeh držav pripadajo obema manjšinama.

Navzoči predstavniki so v svojih ekspozicijah povedali svoje mnenje in se strinjali, da se mora vsaka manjšina, v okviru zakonov države, kateri pripada, potegovati za svoje pravice, ne da bi zanemarjala kulturno povezavo z matičnim naračom.

Prišlo je do izraza tudi mnenje, da mora manjšina skupno nastopati v tistih vprašanjih, kjer bi morali biti vsi složni.

V vseh prisotnih je srečanje, ki je potekalo v prijetnem vzdušju, pustilo najlepši vtis.

Revija »MLADIKA« (Trst, ul. Donizetti 3) pozdravlja vse Slovence in jim želi srečne božične praznike.

Tržaškega

DR. FRANZIL PONOVO IZVOLJEN ZA ŽUPANA

Že na prvi seji novega tržaškega občinskega sveta, ki je bila v torek, sta proti pričakovanju bila izvoljena novi tržaški župan in odbor. Za župana je bil ponovno izvoljen dr. Mario Franzil, ki pripada Kršč. demokraciji, odborniška mesta pa so prav tako zasedli sami demokristjani, razen prof. Cumbata, ki je republikanec in ki bo ohranil mesto podžupana kot v dosedanji upravi.

Tako župan kot odbor sta bila izvoljena z glasovi svetovalcev Kršč. demokracije, socialdemokratske in republikanske stranke. Socialni demokrati niso stopili v odbor, temveč so ga podprli in ga bodo podpirali od zunaj na osnovi skupnega programa.

Dr. Franzil je bil izvoljen pri drugem glasovanju, ki se ga je udeležilo 51 svetovavcev (od skupnih 60). Prejel je 26 glasov, in sicer prav toliko, kolikor jih je zadostovalo, da se je dosegla absolutna večina glasovavcev. Pri prvem glasovanju je bilo prisotnih 54 svetovavcev. Ker noben kandidat ni dobil absolutne večine glasov (28), so morali glasovanje ponoviti. Tedaj pa so sejo dvorano zapustili 3 svetovavci (komunist Radich, misovec Geffer-Wondric in independentist Tolloy), tako da je absolutna večina glasovavcev, ki je potrebna za izvolitev župana, znašala 26 glasov, prav toliko kolikor so jih imele na razpolago stranke, ki so podprle dr. Franzila.

Pred prvim glasovanjem je svet z večino glasov vzel na znanje odstop socialističnega svetovavca inž. Pečenka in socialdemokrata dr. Fogherja. Njuna mesta sta zasedla dr. Senigaglia in dr. Puecher.

Slovenska beseda

Sledile so glasovalne izjave voditeljev posameznih političnih skupin. Od vseh 5 Slovencev, kolikor jih je v novem občinskem svetu — izvoljenih jih je bilo šest, toda inž. Pečenko je po sklepu svoje stranke moral odstopiti in svoje mesto prepustiti Italijanu dr. Senigagli — je v slovenskem jeziku nastopil le svetovalec Skupne slovenske liste dr. Simčič. V slovenščini je prebral prvi odstavek svoje izjave in je nato takole nadaljeval v italijanščini:

»Hotel sem najprej spregovoriti nekaj besed v slovenščini, ker sem hotel ponovno poudariti načelo, da ima narodna manjšina po obstoječih zakonih pravico, posluževati se svojega jezika v vseh izvoljenih telesih in v odnosih z javno upravo. Nadaljeval pa bom v italijanščini, ker v dvorani ni prevajavcev in bi zato večina svetovavcev ne razumela moje izjave.«

Ko je dr. Simčič govoril v slovenščini, tokrat ni bilo nekdanjega vika in krika, le nekateri misovski svetovavci so pričeli nekoliko glasneje mrmrati. Glasovalna izjava svetovavca SSL se takole glasi:

IZJAVA SVETOVAVCA SSL

»Govorim kot svetovavec Skupne slovenske liste, ki me pošilja v tržaški občinski svet na osnovi svojega programa z najboljšo željo, da na podlagi ustave republike in drugih določil kot zastopnik slovenske manjšine z najboljšo voljo delujem tako v korist občanov etnične manjšine, kakor v ko-

rist vseh tržaških občanov.

Slovenske politične skupine, ki so se združile v Skupno slovensko listo, se zavzemajo za uveljavljenje načel demokracije, narodne enakopravnosti in socialne pravičnosti, ki so neločljiva last krščanske omike ter temelj in jamstvo vsake pravično urejene družbe. Trdno so prepričane, da mora imeti manjšina lastno politično predstavništvo, preko katerega lahko v demokratično urejeni državi izpriča svoj obstoj in kot posebna jezikovna skupina sodeluje pri javni upravi. Prizadeval si bom, da bodo po načelu dejanske narodne enakopravnosti sorazmerno vključeni slovenski zastopniki v občinske komisije, ustanove in podjetja. Občinska uprava naj, kolikor spada v njeno pristojnost, skrbi za zaščito narodnostnega sestava slovenskih krajev, pospešuje slovensko šolstvo ter prispeva k vzdrževanju slovenskih kulturnih, športnih in čebrodelnih ustanov. Kar zadeva gospodarsko-socialno politiko, naj občinska uprava odpira razmah našim delavcem, kmetom, obrtnikom in trgovcem ter upošteva socialno načelo pri občinskih davkih.

Na koncu naj omenim, da SSL nasprotuje slehernemu šovinizmu ter je za mirno in bratsko sožitje z večinskim narodom, od katerega pa pričakuje, da bo Slovincem zagotovil nemoteno in svobodno delovanje v vseh področjih.

Povem lahko, da so se med poslovanjem začne občinske uprave razmere izboljšale. Upam, da bo nova občinska uprava, upoštevajoč naš program, veliko več pripomogla k plodnemu sožitju med italijanskimi in slovenskimi občani in s tem izpolnila svojo demokratično, krščansko in socialno dolžnost. Če bo to upoštevala, sem pripravljen z njo sodelovati. V tem pričakovanju pa se bom glasovanja vzdržal.«

Mačkovlje:

ZAPREKA K UREDITVI POKRAJINSKE CESTE

Splošno je znano, da potrebuje pokrajinska cesta, ki pelje skozi našo vas in ki nas povezuje tako z Dolino kot z državno cesto pri Orehu, temeljite ureditve. Pot je ozka, vijugasta in še vedno neasfaltirana, zaradi česar nikakor ne ustreza zahtevam prometa.

V tej zvezi smo se pozanimali pri pokrajinski upravi, kjer smo zvedeli, da je že na razpolago vsota denarja, ki bi zadostovala, da bi se vprašanje rešilo. Po načrtih pokrajinske uprave bi omenjena cesta morala biti urejena in asfaltirana prihodnje leto. Izvedbi tega načrta pa se je postavila resna zapreka. Dolinska občina, ki obsega tudi našo vas, namreč pripravlja splošni regulacijski načrt, katerega važna postavka je tudi cestno omrežje na ozemlju občine. Pokrajinska uprava se je zato postavila na stališče, da je nesmiselno začeti kakšna večja dela na cesti skozi Mačkovlje, dokler se še ne ve, kaj bo za to pot predvideval regulacijski načrt.

Zato menimo, da bi dolinska občina morala poskrbeti za čimprejšnjo izgotovitev regulacijskega načrta, kajti drugače bodo prebivalci Mačkovelj še dolgo čakali na ureditev poti, ki pa je zanje izredno važnega pomena.

»SOUZE JN SMEH«

Založništvo tržaškega tiska je pred dnevi izdalo zbirko pesmi v svetoivanskem narečju, ki jih je spisala Marija Mijotova. V Slovenskem klubu je ob tej priložnosti bila uspela prireditelj, na kateri je o Mijotovi in njeni zbirki spregovoril prof. Ivan Savli. Nekaj pesmi sta deklamirali Alenka Kravos in Neda Mijotova, pevski zbor pa je pod vodstvom Ubalda Vrabca izvajal tudi skladbo, ki jo je pevovodja uglasbil na besedilo Mijotove pesmi.

Zbirko pesmi prodajajo v slovenskih knjigarnah v Trstu.

BOŽICNA PRIREDITEV NA KATINARI

V nedeljo, 23. decembra, bo katinarska osnovna šola imela božično prireditev. V voščilo staršem in dobrodošlim gostom za vesel božič in srečno novo leto bodo učenci izvajali pester spored. Prireditelj se začne ob 16. uri. Učenci vabijo starše in ljubitelje mladine, naj se je polnoštevilno udeležijo.

ZDRAVNIK

dr. Maks Sustersich-Suštersič

ordinira

v BOLJUNCU 46/A

Beneška Slovenija

BRDO

V začetku meseca se je razširila po vsej Terski dolini žalostna novica, da je umrl Santo Sinicco-Bagin. Bil je gostilničar v Brdu, star šele 56 let. Svoja mlada leta je preživel v tujini, kjer je kot izvrsten zidar služil kruh zase in za družino. Vsako leto se je ob prvem zimskem mrazu vračal domov, kakor vsi naši ljudje. Vse svoje boljše in mlade moči je dal tujini, nazadnje je začelo telo pešati in bolehati. Sklenil je, da ne odpotuje več in da ostane na svoji rodni zemlji med domačini.

Na žalost mu ni bilo dano, da bi dolgo užival rodne kraje. Nenadoma se mu je zdravje poslabšalo in je umrl v videmski bolnišnici. Bil je dober mož in oče, pošten in prijazen človek, kar je pokazal zares velik pogreb. V težkih trenutkih izrekamo pri zadeti družini naše globoko sožalje!

ČEDAD

Pred dvema tednoma se je pripetila v čedadski cementarni »Italcementi« naenkrat nesreča s smrtnim izidom. V tovarni je pleskal stene in neki transformator 25-letni delavec Jožef Del Ben. Nekaj časa je bil po dogovoru z električno centralo odklopljen električni tok. Proti tretji uri popoldne so ga pa zopet priklopili, ker so pleskarska dela že šla h koncu. Pleskar je pa imel še nekaj opraviti v kotu pri transformatorju. Zlezel je preko varnostne žice. Pri prehodu se je po nepredvidnosti dotaknil z vrčem za barve žice visoke napetosti. Tok 20 tisoč voltov močne napetosti je nesrečnega v hipu ubil.

Hitra pomoč ni nič več koristila. Del Ben zapušča ženo in majhnega otroka.

ZABNICE

Za naslednika pokojnega žabniškega župnika Simica je bil imenovan g. Marij Černet. Službo je nastopil 15. decembra. Novi dušni pastir je doma iz Črnega Vrha v občini Podbonesec. Pastiroval je v Topolovem

GLAS PRIZADETIH

Tako imenovani severni četrt mesta, zlasti tja proti Livadi, je vendar čakal po-pravo in bitumiranje cest Palladio in Campi, ki peljejo v ta vedno bolj obljubljeni mestni del.

Vendar se zdi, da se mestni očetje še vse premalo brigajo za naš konec. Opozorimo jih samo na cesto vzdolž uršulinskega zida. Po njej je nastlano toliko papirja, najlonskih vrečic in pločevinastih škotel, da človek kar buta ob nje. Pred časom je bil tam cestni pometal vsak dan na delu in je bila cesta snažna. Zdaj se pa le redko pokaže in samo do polovice ceste, do uršulinskega zavoda; spodnji konec je pa ves zasmeten.

Občinarji prosimo mestno upravo, da bi poskrbela za odpravo smeti. Umestno bi tudi bilo poskrbeti za kako skupno smetišče, kamor bi odlagali vsi Livadarji zlasti pločevinaste škatle in razbito steklenino, ki je ni mogoče metati v gnojne jame.

OSLAVJE

Po starem so bile simbol Oslavja trte, oljke in breskve. Danes pa si ne morete več misliti te prijazne brežine brez veličastne

- Hanabška dolina

in na zadnje v Lazah. Novi žabniški župnik slovi po svoji skrbljivosti. Obvlada dobro slovenščino in tudi nemščino, kar mu bo prišlo prav pri upravljanju višarskega svetišča.

Novemu pastirju izražajo vsi farani svoje spoštljive pozdrave!

Ne moremo si kaj, da ne bi k smrti pokojnega Simica dostavili, da ga je tudi duševno ponižanje spravilo v prezgodnji grob. V kuriji so ga vabili in vabili, naj se odpove župniji, da bo dobil boljše mesto in celo kako odlikovanje. Ko se je revež vdal, so mu rekli, da mu pa civilna oblast ne da »placet«, češ da je prevelik nacionalist. Žalostno, a resnično!



Sv. Višarje pozimi

kostnice v spomin žrtvam iz prve svetovne vojne. Prav ta spomenik je pa že nekaj časa predmet raznovrstnih razprav in poprav.

Že tam poleti so ga začeli preurejevati in mu postavljati streho, oziroma kupolo iz plastične snovi. Podjetje, menda iz Trsta, pa ni računalo na našo burjo, ki je streho lepo odnesla, kakor ti obrne dežnik. Lotiti so se morali dela znova. Zdaj postavljajo kupolo z vso naglico. Železne podpornike so že postavili. Specialisti iz Milana so pa na delu pri kupoli; pomaga tudi nekaj domačih moči. Kakor vse kaže, bodo končali vsa dela že v enem mesecu.

RUPA

Tu pa tam mora priti v razgovor tudi kartonažna tovarna v Rupi; saj je sestavni del naše vaške skupnosti. Lastniki tovarne sicer niso domačini, a si vendar smemo tudi mi prisvajati pravico, da kaj zinemo o podjetju, ki stoji ob naši vodi. Danes je prav malo domačinov zaposlenih v kartonaži, menda dva iz Rupe in eden s Peči. Delavske moči se precej menjujejo; nekatere odslavlja podjetje, drugi pa sami zapuščajo delovno mesto.

Kje je vzrok? Prejšnji teden so delavci stavkali dva dni. Poleg ekonomskih vprašanj so bile tudi druge razmere vzrok, da so uslužbenci opravičeno nezadovoljni. To so v prvi vrsti neurejene higienske razmere. Delavci in delavke prihajajo z dela vsi črni in umazani, kot dimnikarji. Manjkajo kopalnice in ni pravega prezračevanja, naprave in stroji so vse preveč zastareli, da bi ustrezali današnjim zdravstvenim predpisom. Ne maramo nikogar dolžiti za takšno stanje, a smo mnjenja, da se mora preurediti in urediti, da bo varno tudi zdravje uslužbencev.

Posebnih drugih novosti to pot ni iz našega kraja. Morda bi še omenili tisti slavni naš kanal ali odtok po sredi vasi. Po uvidevnosti naših občinskih mož, moramo s pohvalo priznati, je tudi ta zadeva zdaj že urejena.

ODLIKOVANA TRGOVINA

Kemično-agrarni koncern »Montecatini«, ki je eno najmočnejših podjetij v državi, podeljuje že nekaj let sem posebne nagrade in odlikovanja tistim kmetijskim trgovinam, ki se najbolj odlikujejo pri razvoju kmetijstva, bodisi z razpečevanjem umetnih gnojil in poljedelskih potrebščin ali pa s strokovnimi nasveti.

Letos so odlikovane v vseh treh Benečijah samo tri trgovine s semeni in kmetijskimi potrebščinami. Med temi je tudi »Vinoagricola« v Gorici, katero vodi strokovnjak na tem področju inž. Josip Rustja. Podjetje »Montecatini« je povabilo vse odlikovane v Padovo, kjer jim bodo izročili v znak priznanja za pobude v kmetijski panogi tudi posebno značko »Zlati grozd« iz čistega zlata. Priznani delavnosti in strokovni sposobnosti inž. Rustje čestitamo tudi mi.

SOVODNJE

Ze nekaj časa se vlečejo sem ter tja vprašanja o popravilu in novi ureditvi ceste iz Gorice, oziroma Štandreža v Sovodnje in Zagraj. Pokrajinski svet je prvotno sprejel v proračun za ta dela 130 milijonov lir.

Iz Goriške

Na zadnji seji je pa odbornik za javna dela sporočil, da bo ta vsota narastla na 298 milijonov lir, če naj se ta važna prometna žila dokončno in pravilno izpelje.

Največ stroškov bo šlo za cestišče prav v Sovodnjah. Po novih načrtih bi trasa šla v drugačni smeri, tako da bi odstranili tiste pravokotne in nevarne ovinke pod železniškim mostom čez Vipavo in onega pri podvozu blizu rubijske postaje. Cesto nameravajo usmeriti čez reko že pri Coticévi kamnoseški delavnici, kjer bo treba zgraditi nov most.

Nevarne in nerodne ovinke ima pa tudi zgornji konec ceste od Štandreža mimo čuvajnice do tkalnice. Pameten predlog bi bil, usmeriti cesto od Pilošča po stari kolovozni poti čez polje. Seveda, naleteli bodo na razne ovire in visoke stroške, a za moderno cesto bo treba tudi to vzeti v poštev.

Smrt uglednega domačina

V petek, 14. t. m., smo pokopali sosedo Alojza Beltrama. Pokojnik, ki je čakal 70 let, je bil doma iz Mirna. Že v mladih letih se je udeleževal pri kulturno-prosvetnem delu kot knjižničar, režiser in organizator. Po poklicu je bil izvežban mizar, in je vse kulise, zlasti za kat. prosvetno društvo v Mirnu, delal zatonj. Bil je res vzor nesebičnega prosvetnega delavca.

Po vojni se je z ženo preselil v Sovodnje. Precej časa je bolehal, a je vse trpljenje včano prenašal kot globoko veren možak. Prepričani smo, da uživa za svoje delo in poštenje plačilo na onem svetu.

Dr. RUDOLF KLINEC — SREBRNOMASNIK

Na praznik sv. Štefana bo minilo 25 let, odkar je msgr. Rudi Klinec zapel novo mašo v rodnih Vipolžah v spodnjih Brdih.

Jubilant se je rodil pred 50 leti v briški kolonski družini, kjer je bilo precej otrok. Po končani gimnaziji v goriškem malem semenišču je šel v bogoslovje v Bologno. Že tam se je ves posvetil teološki vedi; zanimala ga je pa vedno tudi zgodovina. Predstojniki so mladega novomašnika prav zato poslali na lateransko univerzo.

Pomanjkanje duhovnikov je pa nadškofa nagnilo, da ga je še pred koncem študijev namestil na faro v Velikih Žabljah na Vipavskem, kjer je ostal tudi v težkih vojnih časih. Vmes se je pa temeljito pripravil na doktorat iz cerkvene zgodovine. Za svoje delo o jožefinskih reformah v goriški nadškofiji je zajemal snov iz arhivalnih virov zlasti v Porpettu in drugih furlanskih farnih arhivih. Prebrskal je tudi zaprašene listine v goriški kuriji, kar mu je zopet dalo snov za knjigo o zgodovini goriške nadškofije ob njeni dvestoletnici.

Iz Velikih Žabelj je dr. Klinec prišel v Gorico na mesto nadškofijskega kanclerja. Sedemnajst let že opravlja to odgovorno službo, že pod tretjim nadškofom.

Neprestano delo je jubilanta precej obremenilo, da je pred časom hudo zbolel. Zdaj pa je zopet pri moči in spet dela v blagor nadškofije. Čeprav široko razgledan, se jubilaht ne sili v ospredje, pač s svojo mirno sodbo rad ublaži marsikatera nasprotja.

Ob visokem jubileju mu vsi želimo zdravja in moči, da bi še dolga leta vzdržal na svojem mestu v korist Cerkve in naroda!

V vrtincu



12.

H. B.

Zdravnik dr. Gričar jo je prijazno sprejel. Poznal je sicer ni, a je takoj ugotovil, kaj je z njo.

»No, kje vas peče,« jo je očetovsko nagovoril.

»Ah — povsod,« je odgovorila starka. »Gospod Brinar mi je priporočil, naj se obrnem na Vas. Lep dan je danes, kaj ne?« Podrgnila se je po desnem licu. »Čudovito, kako sonce greje! Mislim, da so ledvice. Strašne bolečine! Gospod Brinar je mnenja, da mi samo morfij še lahko pomaga.« Vrgla se je v naslanjač in stakala.

»Ne morem vam kar tako dati tistega zdravila. Sicer pa vas moram prej preiskati.«

Ko jo je pregledal, je zdravnik ugotovil: »Res je vnetje ledvic. Proti bolečinam vam bom predpisal majhno dozo.« Izpolnil je klinični kartonček.

»Operacijo odsvetujem. Ko boste to porabili, pridite spet na pregled. S tem receptom pa pojdite v lekarno na oglu. Tam vam bodo brž postregli.«

Vstopila je strežnica: »Gospod doktor, v sosednjo sobo sem peljala nekega novega pacienta.« Bolna dama se je hvaležno poslovila. Doktor Gričar je stopil v sosedno ordinacijsko sobo. Čakal ga je lepo oblečen gospod, ki se je brž približal zdravniku in mu pošepetal: »Gospod doktor, prihajam od Pretija. V hudi zadregi se nahaja. Okradli so njegovo zalogo.«

»Njegovo zalogo?«

Neznanec si je obrisal z roko desno lice in je dodal: »Toplo si je danes sonce. Ze dolgo ni tako!«

Zdravnik ga je zgrabil za ramena: »Kaj pravite — Pretijevo zalogo so izropali?«

»Da. Mora pa brž nekaj blaga izročiti stalnemu odjemavcu. Naročil mi je, naj vas

poprosim, da bi ga z nekaj grami morfija rešili iz zadrege.«

Zdravnik je pomežiknil: »Čemu pa ne pride sam?«

»Zvil si je nogo in leži v postelji. Jezi ga, da ne more niti sebi olajšati bolečine z enim vbrizgom.«

»Žal mi je,« je odgovoril zdravnik, »imam komaj za svoje potrebe. Kolikor mi je znano, je prišlo sinoči novo blago.«

»Res je. Avto pa je imel smolo. Prav blizu carinarnice je počila guma. No, saj veste, zavojčki so se stresli na cesto in preden se je voznik zavedel, je že bil carinik tu — nadalje si pa lahko sami mislite.«

Doktor Gričar je pobledel: »Preklete — to je pa smola!«

Samo mu je pritrdil: »Še več kot smola. Zdaj smo tudi brez blaga.«

Zdravnik je nervozno zamahnil z roko: »Upajmo, da ne bodo tudi nam prišli na sled.«

»Mislim, da ne,« je pripomnil Samo, »vendar bi bilo dobro opozoriti tudi druge. Zelenca je gotovo že obvestil Preti. Toda — čakajte — če ste vi zaposleni, prevzamem jaz to nalogo. Kdo je tu najbližji?«

»Novič, dve hiši na desno, saj veste. Potem Rajer v železniški ulici. — Novico ste gotovo zvedeli od Komija? Po navadi je on preko svojega tajnega sprejemnika o vsem dobro obveščen.«

»Tako je. Z Benso sem tudi že govoril. Tista prebrisanost z dvojnim okvirom je res sijajna.«

»Kaj neda! Nihče ne bi ničesar odkril, zdaj pa ta reč.«

Riko Novič — je bilo zapisano nad iekarno dve hiši na desno. Rajerja je pa Radič poiskal v telefonskem seznamu. Pri obeh je marsikaj zanimivega povlekel na dan.

Zvečer je govoril o vsem tem z Majo. Začudeno ga je vprašala, čemu jih ni že izročil policiji. Samo si je otepel prašek z rokava: »Ni še čas za to. Naj se le še počuti jo nekaj časa na varnem, dokler ne zva-



bimo tudi druge ptičke v kletko. — Vi ste bili med tem pri Bensi. Kaj je tam novega?«

Maja je prišla do njega kot ljubiteljica starin. Dala se je pa spoznati tudi s tajnim znakom. Ko je odšla precejšnjo vsoto za starinsko sliko, je postal trgovec še bolj navdušen nad lepo damo. Stopila je k velikemu okviru in potrkala nanj.

»Dvojne stene?« je pomežiknila starinarju.

»Vi veste...« se je začudil Bensa.

»Da, gospod Komi mi je pravil o vaši duhoviti domislici.«

»Moji? Saj je on prišel na to. Ta slika bo šla na Holandsko h gospodu van Neetje.«

»Vidite,« je Radič prekinil Majo, »zopet nas pelje nit naprej.«

»Zvedela sem tudi, da tisti gospod trguje v Rotterdamu.«

»Odlično! To bom pa takoj sporočil našemu oddelku na Holandskem.« Nekaj časa jo je nepremično gledal. »Zdaj že vidim, da lahko vse delo tukaj prepustim vam. Samo pazite, da zadržnete mrežo, ko bodo vsi notri.«

»Kaj pa če zvečo o aretaciji kletarja, natakarja in njegovega brata?« je pripomnila.

»Sem že poskrbel, da ne pride nič v časopise. Morda bi bilo bolje, da bi jih pustili na prostem.«

Maja je molčala, nato ga je pa naglo vprašala: »Torej nočete več tukaj delati?«

Pogledal je mimo nje: »Ne, gospodična Rayski.« Pojezilo jo je, da rabi njen uradni priimek, ne pa ljuba tovarišica ali podobno. »Res mi je žal. Bolj važne naloge me kličejo drugam. Tu bo že nadzornik Jordan po vaših in mojih navodilih zadržnil mrežo. Pazite zlasti na gospoda Komija. Zdi se mi, da je on poglavar vse tolpe.«

»In kam se odpelujete?« ga je Maja vprašala skoraj s prosečim glasom.

»Najprej na Dunaj. Tam menda nakladajo blago.«

(Dalje)



Preden pa sta legla spat, sta odprla pismo prof. Magnussena in prebrala njegova tehnična navodila. Šlo je za to, da ne izgube medsebojne zveze. Stvar ni bila posebno težka, dokler bi se mogla posluževati radia. Težavnejša bi postala v primeru, da bi ju ujeli. Toda odločena sta bila, da se kaj takega ne sme zgoditi.

Spala sta prav tam v votlini, kjer je bil že Krushnik prebil noč. Toda ni jima bilo do spanja. Bila sta preveč razburjena. Čakala ju je izredna pustolovščina. Še nikdar nobenemu človeku ni bilo dano, da bi bil napravil tak preskok v bodočnost človeškega rodu. Končno se jima bo razkrila skrivnost, kako se je razvijala zgodovina človeštva od tretjega tisočletja naprej in do kakšnih posledic je privedla. Še vedno se nista mogla docela navaditi na misel, da živita v 13. tisočletju po Kristusu in da dekle, ki jima je streglo pri večerji, ne spada k njuni generaciji, ampak je deset tisoč let mlajša.

Mladega inženirja je nehote zamikalo, da bi se dotaknil njene temne, mehke kože in občutil njeno toploto. Bilo je skoraj neverjetno, da je med njunima telesoma takšna časovna razlika. Čeprav je bilo to popolnoma logično in ni bilo mogoče dvomiti, da je res tako, mu je zdajle vseeno težko šlo v glavo.

Bilo je isto dekle, ki je streglo prvo noč Krushniku. Pozdravilo ga je s prijaznim smehljajem, in ni mu ušlo, ča se je tokrat napravila še lepšo. Uredila si je gosto črno maso svojih kodrastih las v umetnejšo frizuro, ob kateri sta prišla še bolj do veljave vitka linija njenega vratu in ljubki oval obraza. Njene

Povzatek iz vesolja

E. Z.

86

kretnje so bile mehke in polne miline. Mlademu inženirju se je končno le posrečilo, da se je kot slučajno dotaknil njene gole podlakti in ugotovil njegovo žametno toplino.

»Ne morem se navaditi na misel, da sem davni prednik te lepe stvarce tukaj, nekako živeče prazgodovinska okostje, ki bi bilo ponos vsakega naravoslovnega muzeja,« je rekel, ko je videl, da je Krushnik opazil njegovo manevriranje z roko. »Drugače bi ji začel dvoriti, tako je lepa.«

»Toda glede na dodatne izkušnje, ki so si jih nabrale generacije deklet v zadnjih četrdeset tisoč letih, bi dejal, da bi ne imel ravno lahkega dela,« se je namuznil Krushnik. »Bogve, kako so rabrisane.«

»Ta zgleda prav nedolžna in ljubezniva.«

»Saj lahko poizkusiš. Toda morda je že poročena.«

»Ne bi rekel. Tudi prstana nima.«

»Pozabljaš, da smo v trinajstem tisočletju in da so morda že davno odpravili prstane kot razpoznavno sredstvo za poročne, kar je bil končno že v naših časih cilj marsikaterega poročenega moža.«

(Dalje)

Stanje slovenskega filma

Razgovor z urednikoma filmske revije „EKRA“

V Trstu sta se mudila te dni urednika nove slovenske filmske revije »Ekran«, Vitko Musek in Božidar Okorn. Naprosili smo ju, da nam odgovorita na nekaj vprašanj o današnjem stanju in problemih slovenskega filma.

»Kako je prišlo do ustanovitve nove filmske revije in kakšen je njen namen?»

»Revija »Ekran«, ki izhaja mesečno, izdaja Sovet za film in televizijo pri Zvezi Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Pri izdajanju pa sodelujejo še Svet za šolstvo, »Vesna film«, Filmserve, Pestra dejavnost na področju oblikovanja filmske kulture naših ljudi je zahtevala posebno, kvalitetno urejevano filmsko revijo, ki naj obravnava vsa področja filmske umetnosti, filmske vzgoje, kratka filmske kulture. Po takšnem konceptu predstavlja »Ekran« novost v naši filmski publicistiki in je revija naletela na zelo dober sprejem. V razgibanem kulturnem, pa tudi filmskem življenju mora seveda »Ekran« odigrati svojo vlogo. Uredniški odbor, ki revijo vodi, je namreč prepričan, da naša naloga ni obsežena samo v neposrednem oblikovanju filmske kulture ljudi, temveč smo prepričani, da moramo biti posredniki vsega, kar se pomembnega danes v filmski ustvarjalnosti dogaja. Gotovo vam je znano, da je v slovenskih osnovnih in srednjih šolah v okviru slovenščine obvezen tudi pouk o filmski umetnosti. Prepričani smo namreč, da danes ne moremo več dopuščati, da bi posebno mladi ljudje ne imeli do filma oblikovanega odnosa in izbranih osnovnih kriterijev. Zato seveda »Ekran« posveča mnogo skrbi pouku o filmu v šolah. Filmska kritika je enako zelo važen element naših prizadevanj. Naš cilj je oblikovanje kvalitete in tudi strokovno solidne filmske kritike. Enako kot film želimo vsestransko obravnavati televizijo, saj je to medij, ki v današnjem času izredno vpliva na osveščanje ljudi.»

»Kakšno je danes stanje slovenske filmske proizvodnje?»

»Leto, ki mineva, je za slovenski film v določenem smislu prelomnica. Med letom je namreč prišlo do nekaterih pomembnih organizacijskih izprememb. Misliha predvsem na decentralizacijo dosedanjega Centralnega filmskega fonda, iz katerega se v veliki meri denarno oskrbuje filmska proizvodnja pri nas. Vsi naši kinematografi namreč vplačujejo v ta prid 20% svojega dohodka. K temu dodajte še dajatve filmskih distribucij in pomoč iz republiških proračunov. Zdaj se ta materialna sredstva zbirajo v vsaki republiki. Tako je ustvarjena materialna baza za kontinuirano filmsko proizvodnjo, pa tudi dana možnost za repertoarno politiko v slovenski filmski ustvarjalnosti. Zelo pomembno je tudi porajanje samostojnih producerskih skupin (n. pr. grupa »Refleks«), v katerih se zbirajo filmski ustvarjalci enakih pogledov na filmsko ustvarjanje in sodobnih težnj. Zaradi vseh teh organizacijskih izprememb je tudi razumljiva sorazmerno skromna produkcija v letu 1962. Iz letošnje proizvodnje izstopata Boštjana Hladnika film »Pešeni grad« in Franceta Stiglica filmska priredba Kosmačeve novele »Tistega lepega dne«.

»Nam lahko kaj povesta o proizvodnem programu za prihodnje leto?»

»Zaključnega proizvodnega načrta za prihodnje leto našli filmski produciji še nimata. Vendar so znani že nekateri filmi, ki jih bomo posneli v letu 1963. Tako Igor Pretnar s scenaristom Vojkom Duletičem pripravlja film »Pankrška mati« po Vorančevih »Samorastnikih«. Film bodo začeli snemati februarja. France Stiglič pripravlja zahtevno filmsko adaptacijo dramskega dela »Mrtvi Kurent« mladega pisatelja Mihe Remca. Jože Ba-

bič, režiser tržaškega Slovenskega gledališča, bo snemal film na temo spora med mlado in staro generacijo. Torej sodobna tema, ki je postavljena v okolje neke bolnišnice. Te tri filme namerava snemati »Triglav film«. Pri podjetju »Viba film« bodo snemali drugi del pri gledavcih priljubljenega »Kekca«, ki ga bo režiral Jože Gale. Toraj zahtevni in tudi obetajoči načrti.»

»Se vama ne zdi, da je ta tematika preveč intimno oziroma preozko slovenska, ali bolje rečeno literarna, da bi mogla zanimati tujino? Zdi se nam namreč, da bi morali Slovenci predvsem s filmom prodreti v tujino?»

»Prav imate, da je izbor snovi zelo intimno povezan s slovensko literaturo. Toda v tem ni treba gledati zgrešenosti programa slovenskega filma v smislu vsašega vsašanja. Povojni film v svetu namreč dokazuje, da je filmska ustvarjalnost malih dežel za svet interesantna samo tedaj, če raste iz tal svojega naroda, njegovih problemov in tudi njegovih karakternih elementov. Poleg tega pa ne smemo prezreti še drugega važnega dejstva. Prvobitna namreč ni toliko izbira same tematike, temveč ustvarjalčev pristop k taki ali drugačni temi, njegova umetniška moč, da tudi teme, ki mu jih je ponudila literatura, filmskomočno in prepričljivo oblikuje. Spomnite se na filme mladih poljskih, francoskih, italijanskih



in angleških ustvarjalcev. Ti so pogosto prav ob temah, ki so jih našli v domači literaturi in dramatik, utirali pot k novim izraznim ravninam filmske umetnosti. Pri tem filmske ustvarjalnosti niso prav nič podrežali literaturi, temveč so celo razbili spone nekakšne literarne ilustrativnosti, v katerih se je film lep čas gibal in se giblje še danes. Glede na sodobne probleme ni nobene nevarnosti, da bi jih sodobni film zamenjal, če se obrača k literaturi ali pa če išče snovi v preteklosti. V snoveh, ki si jih tod išče, gotovo skuša poiskati in izluščiti tiste probleme, ki po svojem pomenu preraščajo čas in so hkrati univerzalni. Seveda pa je od ustvarjalčeve poence in njegove povezanosti z utripi našega časa odvisno, ali mu bodo prizadevanja v pravkar omenjenem smislu uspela.»

»Če bi vi izbirali, kakšno tematiko bi izbrali za slovenske filme?»

»V izboru tem tudi za slovenski film pravzaprav ni nekih določenih omejitev. Vsaka tema je lahko zanimiva in vredna filmske upodobitve — samo da je v njej prisoten človek s svojimi problemi. Osnovno izhodišče pri izboru snovi mora biti vedno bogati in neizčrpni svet človeka. Razumljivo, da si vsi želimo, da bi tudi slovenski film obravnaval predvsem človeka in njegove probleme. Zato smo veseli vsakega filma, ki poseže po snov v to neizčrpno zakladnico in ki seveda človeka in njegove probleme kvalitetno obravnava.»

»Kaj menita o slovenskih režiserjih in igravcih? Kaj obeta mlada generacija?»

»V sedemnajstletni slovenski filmski ustvarjalnosti je dozorelo nekaj režiserjev, ki so v prvem obdobju našemu filmu dali mnogo svojih moči. Zdaj pa smo že v času, ko si utirajo v naš film pot mladi (n. pr. Hladnik, Pogačnik, Klopčič), katerim pripada odgovorna naloga, da bodo s svojo nadarjenostjo in mladostjo naš film tesno povezovali z razvojem in stremljenji v svetu. Naš film si svoje igravce vedno išče med gledališkimi umetniki, pa tudi med nepoklicnimi igravci. Veliko doživetje lanskega leta je bila Duška Počkarjeva, razveselili smo se pa tudi lepega uspeha Jožeta Zupana. Film zahteva od igravca mnogo, mnogo več, kot gledališče ali televizija. Zato se tudi v našem filmu izmed igravcev uveljavijo le tisti, v katerih dejansko utripa ustvarjalni talent in z njim posluš za filmsko igralsvo.»

RADIO TRST A

• NEDELJA, 23. decembra, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske zborovske skladbe; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Pravljica o pritlikavcu« (Mara Katan), igrajo člani KO; 12.00 Slovenske nabozne pesmi poje cerkveni zbor iz Bazovice; 12.15 vera in nas čas; 14.30 Sedem dni v svetu; 14.45 Ansambel »Lamburica«; 15.20 Portret v miniaturo: Danny Kaye; 17.00 Kinoklub, filmski svet v besedi in glasbi; 18.30 Roklici in razvedrila; »Zimske večeri nekdanj in danes« (Modest Sančin); 21.00 Iz slovenske folklorne: »Dopolnjen je obljube čas« (Lojzka Lombar); 21.30 Sodobna simfonika glasov.

• PONEDELJEK, 24. decembra, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne: »Dopolnjen je obljube čas« (Lojzka Lombar); 18.00 Mezzosopran Dana Ročnik-Holz. Na sporedu so samospevi Lucijana Marije Skerjanca; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.00 »Prekoke o prirodu Odrešenika« (Mirko Javornik) — igrajo člani KO; 20.30 Arcangelo Corelli: Concerto grosso v g-molu, op. 6 št. 8 — Luigi Dallapiccola: Koncert za boženo noč leta 1956 za 17 instrumentov in sopran; 21.00 »Na zemljo je legla blažena noč« (Saša Martelanc); 24.00 Polnočnica iz župne cerkve na Katinari.

• TOREK, 25. decembra, ob: 8.30 Zbor »Lojze Brautu« iz Gorice; 9.00 Gregorijanski spev: Primae vesperae in Nativitate Domini nostri Jesu Christi, Georg Friedrich Haendel: Koncert za orgle in komorni ork. št. 2 v H-duru, op. 4, Giorgio Federico Chedini: Duhovni koncert »De la Incarnatione del Verbo Divino« Jacopone da Todi za dva glasova in instrumente; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 12.00 »Božični prazniki v slovenskih legendah« (Martin Jevnikar); 14.40 Duet Kos-Pertot ob spremljavi Tipičnega tria, ki ga vodi Oskar Kjuder; 15.00 »Na zemljo je legla blažena noč« (Saša Martelanc); 17.15 Bach-Stokowsky: Passacaglia v c-molu, Bedrich Smetana: Tabor, simfonična pesnitev iz cikla »Moja domovina«, Edward Grieg: Koncert v a-molu, op. 16 za klavir in orkester; 18.00 Gospodovo rojstvo v nabožni glasbi. Iz cikla oddaj ob drugem Vatikanskem koncilu; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 »Božič v pesmi in poeziji« (Vinko Beličič); 22.30 Božične pesmi raznih narodov.

• SREDA, 26. decembra, ob: 8.30 Božični motivi z vsega sveta; 10.00 Oddaja za najmlajše: »Božična odprava v gozd« (Franc Jeza), igrajo člani KO; 12.00 »Božič po svetu« (Franc Orožen); 14.40 Kvintet »Avenika«; 15.00 Zborovske skladbe; 18.00 Gian Carlo Menotti: »Amahl in nočni gostje«, opera v enem dejanju; 19.00 Charles Dickens: »Božični spev«, odlomek (Josip Tavčar); 20.30 »Tripče de Utočce«, komedija v dveh delih (Marin Držič - Janko Moder - Vojmil Rabadan), igrajo člani SG v Trstu; 21.55 Prijetni božični spomini.

• CETRTEK, 27. decembra, ob: 12.00 Po širnem svetu; 18.00 Italijansčina po radiu; 19.00 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu (Martin Jevnikar); 20.30 Simfonični koncert Orkestra »Alessandro Scarlatti« iz Neaplja. Približno ob 22.00 Knjižne novosti — Alojz Rebula: »Danilo Lokar in njegova novelska zbirka »Dva obraza dneva«.

• PETEK, 28. decembra, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Flavist Boris Campa — Primož Ramovš: Uspavanka, Frank Martin: Balada; 18.30 Koncert godalnega orkestra Radia Trst.

• SOBOTA, 29. decembra, ob: 12.00 Zgodovinske zanimivosti; 14.40 Pojeta Marjana Deržaj in Gaby Novak; 15.30 »Kulturna prireditve v Novi Crni mlaki«, veseloigra v 3 delih. (Pavle Golia - Dušan Pertot), igrajo člani RO; 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentarji o Vesoljnem cerkvenem zboru; 18.00 Sodobna slovenščina; 19.00 Družinski obzorik (Iv. Theuerschuh); 20.40 Zbor s Proseka-Kontovela.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 23. decembra, nedelja: 4. adventna
- 24. decembra, ponedeljek: Sveti večer
- 25. decembra, torek: Rojstvo Gospodovo
- 26. decembra, sredo: Stefan
- 27. decembra, četrtek: Janez Evang.
- 28. decembra, petek: Nedolžni otročiči
- 29. decembra, sobota: David
- 30. decembra, nedelja: Evgen
- 31. decembra, ponedeljek: Silvester



Naša božična novela

F. J.

Gudrun gre

D-Zug je drvel skozi zasneženo bavarsko pokrajino proti avstrijski meji in Gudrun je z nejasnimi čustvi v sebi razmišljala o tem, da je vsako sekundo bliže cilju, ki se ga je hkrati veselila in bala. Toda vsako sekundo bolj se je strah umikal neki čudni nestrpnosti. Bilo je kakor na poti k zobozdravniku. Človek se ga boji, toda ko se odloči, si želi, da bi bil čimprej na vrsti in bi bilo kmalu vse končano. Vendar pa je bilo tudi drugače. Gudrun si ni bila na jasnem o tem, kaj se v njej dogaja. Trudila se je, da bi analizirala svoja čustva, kot je bila navajena, pa ni mogla.

V kupeju je bilo vroče, razen tega se je naveličala vedno novih poskusov mladeniča, ki ji je sedel nasproti, da bi jo zapletel v pogovor, zato je šla rajši stat na hodnik. Naslonila je čelo na hladno šipo in zamišljeno opazovala vžvalovano zimsko pokrajino, ki je bežala mimo nje. Gozdčiči so se vrstili z velikimi osamljenimi kmetijami, z manjšimi trgi ali s skupinami enodružinskih hišic, katerim se je pridružilo tu pa tam v primerni razdalji nekaj gospodskih, živopobarvanih vil z vrtovi, v katerih so rastle jelke. Postaje so tako naglo drvele mimo, da ni mogla prebrati imen. Mimogrede je ujela nekaj črk imena neke postaje. Končevalo se je na — stein. Vlak pa je drvel naprej in na pokrajino je začel legati večerni mrak. Dotik čela z mrzlo šipo ji je dobro del in jo pomirjeval. Zdelo se ji je, da pomirjuje tudi njene misli. Zaželela si je, da bi lahko spala. Postalo ji je žal, da si ni vzela spalne koje, toda morala je varčevati z denarjem.

Ko pa je prišel oni za njo iz kupeja in se ustavil pri njej ter jo spet nagovoril, ne da bi mu bilo dozdevno kaj nerodno zaradi prejšnjih neuspelih poskusov, mu je na kratko odgovorila in se vrnila v kupe. Njegov topi nos in živopisana smučarska čepica s čopom sta ji šla na živce. Zaprla je oči, da bi ji ga ne bilo treba več gledati, naslonila glavo na steno v kotu in se delala, kot da je zadrževala.

Zdaj Pa in Mutti že vesta, kaj je storila. Našla sta pismo v njeni sobi. Ni imela poguma, da bi jima bila povedala v obraz; vedela je, da bi ji bila preveč zamerila in bi ji ne bila pustila, da uresniči svoj namen. Pred meseci nekoč jima je bila to mimogrede omenila, tako za poskus, bolj kot idejo kakor resen namen, pa sta se zelo vznemirila in jo začela pregovarjati, da je njena ideja popolnoma nesmiselna in celo neumna, pa tudi nevarna, saj se lahko zgodi, da je ne bodo več pustili nazaj. Res da je nemška državljanka, toda tamkajšnje oblasti morda njenega tujega državljanstva ne bodo priznale, kot tudi ne njenega

novega imena. S starim imenom vred pa bi ji vsilili tudi državljanstvo njene — naravne matere, če je bila tisto sploh njena mati. Lahko tudi, da so takrat tisto žensko podtaknili in jo poslali v Nemčijo, da bi čimbolj ganljivo in prepričljivo zaigrala vlogo njene osamljene matere.

Vse to se je zdelo verjetno, in vedela je, da govori iz njiju resnična skrb za njeno varnost in blagor. Vendar pa je tudi prav tako dobro vedela, da govori iz njiju ljubosumnost. Imela sta jo rada in nista bila pripravljena, da jo po tolikih letih vrtna njeni pravi materi — potem ko sta že pozabila, da je nosila nekoč drugačno ime, in ko se je zdela vojna z vsem svojim strašnim dogajanjem že tako daleč. Saj sta že sama skoro pozabila, kako sta si jo leta 1943 izbrala v najdenišnici nekega podeželskega bavarskega mesteca in jo vzela za svojo, ker nista imela lastnih otrok. Dala sta ji svoje ime in svojo ljubezen. Postala je njun pravi otrok. Gotovo bi tudi otroka, ki bi se bil rodil iz njiju, ne imela tako rada, kakor sta imela Gudrun. Dala sta ji namreč ime Gudrun. Ko sta jo vzela za svojo, ni imela imena. Bila je kakor pravkar rojena, brez imena. Bila je samo številka med stotinami drugih števil, anonimni otrok med tolikimi drugimi anonimnimi otroki, ki so ostali zaradi vojne brez staršev. Bili so otroci sovražnikov, toda njihovi plavi lasje in modre oči so dokazovale, da polje v njih nordijska kri, in zato jih je bilo treba rešiti za nemški narod, ki bo potreboval po vojni veliko naraščaja, da bo poselil vsa nova ozemlja Tretjega Reicha in nadomestil svoje izgube v ljudeh. Samo v neki daljni osrednji kartoteki v Berlinu je še obstajalo pravo ime male plavalase in modrooke deklice iz ponovno nemške Spodnje Štajerske. Bilo je samo za še kosček mehkega kartončka in nič več. Nihče drug ga ni več poznal, razen neke uboge mlade ženske v koncentracijskem taborišču Auschwitz, ki pa je že davno izgubila vsako sled za svojim otrokom. Iztrgali so ji ga, preden so jo zaprli v ječo, potem ko so ubili njenega moža, ki se je bil pridružil skupini oboroženih ljudi v gozdu, ki so se hoteli upirati povratku nemštva na Spodnje Štajersko. Pravzaprav niti ni vedela, če je ostala njena punčka, ki še ni bila dopolnila prvega leta življenja, živa. Samo upala je to. Ni mogla verjeti, da bi bili ubili tudi njo, njenega zatega, kodrolasega otroka, ki je znal tako ljubeznivo brbljati in je v srečnem nasmehu kazal svoje prve bele zobke, podobne bleščočim lakiranim riževim zrnčcem. Kje je zdaj njena punčka, kje je njena Majdica? Včasih je molila, da bi jo Bog ohranil živo in da bi jo še kdaj našla. Včasih pa jo je prevzel obup, ko se je spomnila krvavega možnega trupla, ki so ji ga pokazali, da bi potrdila, da je res on. In želela si je, da bi ubili tudi njo, da bi bilo že enkrat konec trpljenja. In v takih trenutkih si je zaželela, da bi bila tudi punčka mrtva, da bi bili tako vsaj v smrti vsi združeni.

Gudrun je ostalo materino pripovedovanje v živem spominu, čeprav ji je bilo takrat šele dvanajst let. Živo se je še spominjala, kako je prišla nekega dne iz šole in je našla doma v salonu nekega gospoda s tisto tujo žensko, ne več mlado in tudi ne še staro, oblečeno v preprosto, skoro revno obleko. Pa in Mutti sta bila čudno resna in zapeta z njo. Največ so molčali, ali pa govorili hladne, brezbrizne stvari. »To je naša Gudrun!« je rekel Pa in jo prijel za ramo ter jo rahlo potisnil pred tujo gospo. Ta je vstala v čudni zadregi, napol boječe napol vzradoščeno, in ji dala roko. Gudrun ji je segla vanjo, ne da bi vedela, zakaj in kdo je tista ženska pred njo. »Ich bin deine Mutter,« je rekla ženska tiho in boječe; njene besede so zvenele čudno tuje in nerodno. Gudrun niti ni bila gotova, da jih je prav razumela. Vendar je začutila strah in odpor do fiste ženske. Instinktivno je stopila nazaj in se postavila ob svoji Mutti.

»Prišla je, da te vzame,« je rekel Pa. »Hočeš iti z njo, ali boš ostala rajši pri nas?«

Bila je tako presenečena, da sploh ni mogla odgovoriti. In kaj naj bi bila tudi odgovorila na tako čudno vprašanje iz očetovih ust. Zakaj naj bi šla s to tujo žensko? Iz kakšnega razloga? Ali so jezni sploh? Je ne marajo več? Toda ne, čutila

je, kako jo imajo radi. Slišala je, kako je očetu rahlo drhtel glas, ko jo je tisto vprašal. Vprašal jo je, kakor da sprašuje tujo deklico, ki je pri njih samo na obisku, pa se mora odločiti, ali hoče še ostati, ali pa se vrniti domov. Odločiti se mora sama, ne da bi jo kdo silil, je rekel Pa.

In Gudrun se je takoj odločila. Stopila je še korak nazaj in prišla Paja in Mutti za roko ter ju ni več izpustila, vse dokler ji nista velela, naj gre v kuhinjo, kjer jo čaka malica. Ženska in tisti gospod sta potem kmalu odšla iz hiše. Prišlušujoč pri kuhinjskih vratih je slišala, da ženska ihti, vendar si ni mogla prav predstavljati, zakaj. Morda zato, ker noče z njo? Pa saj menda niso mislili zares, da bi odšla s to tujko. Morda se je Pa le pošalil. Zakaj naj bi šla z njo? Ni imela občutka, da je kaj zakrivila in da si je zaslužila tako hudo kazn. Potem sta jo Pa in Mutti poklicala v salon in ji povedala, da jo hoče tista ženska odpeljati s seboj, daleč proč, v državo, ki se ji pravi Jugoslavija, v deželo, ki se imenuje Slovenija. Tam vladajo komunisti in velika revščina. Saj je videla, kako slabo je oblečena tista ženska, o kateri so baje ugotovili, da je njena naravna mati.

»Toda saj si ti moja mati,« je rekla deklica vsa preplašena svoji Mutti, ki jo je vzela v naročje in jo močno stisnila k sebi. Za tisti dan je bila zadeva poravnana, toda tista ženska, ki je trdila,

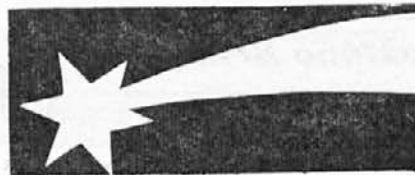


da je njena prava mati, se je še mnogokrat vrnila, večkrat tudi v družbi tistega gospoda, ki je govoril mnogo bolje nemško in ki je povedal, da je njen odvetnik. Zahteval je, da morata pustiti Pa in Mutti malo Gudrun tudi samo s tisto tujo žensko, da se pogovorita. Pa in Mutti sta se le nerada vdala tej zahtevi in odšla iz salona. Tudi tisti gospod se je umaknil. Ostali sta sami. Največ sta molčali. Kadar je skušala tista ženska govoriti, so ji začele drhteti ustnice in je zajokala. Jokala je tiho, skoro neslišno, le od časa do časa si je z robcem, ki ga je tiščala v dlani, obrisala solze, ki so ji tekale po licih. Le božala je deklico po laseh, po licu, po rokah, rahlo in nežno, kakor da se je boji dotakniti ali kakor da božajoče ugotavlja, iz kakega mesa je napravljena. Gudrun je bilo neprijetno pri duši, čutila se je v zadregi, želela si je, da bi se kmalu vrnila v salon Pa in Mutti ali vsaj tisti gospod, da bi ženska nehala jokati in se poslovala. Njen jok ji je segal čudno do živca. Smilila se ji je, ko je tako jokala, in nekoč jo je v instinktivni želji, da bi jo potolažila in pripravila do tega, da bi nehala jokati, nehote pobožala po roki. In ona se ji je skozi solze nasmešnila. Bilo je, kot da je nenadno posijalo sonce po dolgih, mračnih dneh. Od tistega hipa sta se rahlo zblížali. Tisti božajoči dotik in smehljanje sta predstavljala majhno skrivnost med njima, za katero ni vedel nihče drugi, saj o tem ni upala povedati staršem. Zdelo se ji je kot majhno izdajstvo nad njima, hkrati pa ji je bilo vendarle dobro pri srcu, če se je spomnila na tisti smehljanje žalostne ženske, ki je trdila, da je njena prava mama.

In nekoč ji je tista ženska tudi povedala skoro pravičljivo neverjetno zgodbo o tem, kako so ji ubili moža in ukradli malo hčerkico ter ji dali drugo ime in druge starše. Ona pa jo je dolgo iskala in zdaj, ko jo je našla, jo hoče nazaj. Gudrun so prihajale solze v oči, ko je poslušala po-



obiskat mama



vest o ropu otročka, ki ni bil nihče drug kot ona sama. Vendar pa ni znala in ni mogla povežati tiste žalostne zgodbe s sedanostjo. Ni mogla verjeti, da je bila tisto zares ona. V tem je morala biti neka pomota. Tista tuja ženska se je zmotila pri svojem iskanju. Nekdo ji je dal napačna obvestila, ali pa se ji je nalašč nalogal. Morda prav tisti gospod, ki jo je spremljal in katerega sta Mutti in Pa še posebno nerada videla. Bala sta se ga še bolj kot tiste ženske iz Slovenije. Ženska je jokala in jima prigovarjala, naj ji vrne deklico. Oni pa jima je grozil z mednarodnim sodiščem, z mednarodnimi konvencijami in grožnje ter retorično apeliral na njuno vest. Kadar sta onadva odšla in so ostali spet sami, sta slabo govorila o njem in sumila, da hoče pri vsej zadevi samo mastno zaslužiti. Kdove kakšna nagrada ga čaka, če se mu posreči, da jima iztrga Gudrun in jo pripelje v tisto tujo državo, da bodo vzgojili iz nje komunistko. In Gudrun ni dvomila, da mora biti tako in da je za vsem tem res samo velika pomota ali hudobija tistega gospoda. Saj ona ima svoje starše, kot vsa druga dekleta, ki jih pozna. Prav nikake razlike ni med njo in drugimi dekletami v njenem razredu. Prav nič se ji ne vidi, da bi se bila rodila kje drugje kot v tem mestu in da bi ji bilo kdaj drugače ime kot Gudrun Eckhardt. Vsa zgodba ji je ostala mnogo časa nezumljiva in daljna, kot hude sanje, katerih po-



mena ni mogoče dognati in ki zapuste v človeku le nedoločen občutek strahu in hkrati zadovoljstva, da so bile le sanje.

Pa tudi če je bilo res, da se je rodila v tisti daljni Sloveniji in da je bila tista žalostna ženska njena mama, je hotela ostati rajši pri sedanjih starših. Tu je zrastle, tu je bila doma. Saj bi ne mogla živeti v tisti tuji deželi, med tujimi ljudmi, pa naj bi si še toliko dopovedovala, da so njeni rojaki.

In imela je tudi pravico, da ostane pri Paju in pri Mutti. Sodišče je bilo razsodilo, da naj sama odloči. Ni moglo naravnost zavrniti zahteve prave matere, pa tudi adoptivnim staršem ni moglo kar tako priznati pravice, da obdrže deklico, ki so jo vzeli za svojo brez privoljenja prave matere. Tako je odločilo, naj si deklica sama izbere, kje hoče živeti. Najbrž so sodniki vedeli, kako se bo odločila. To ni bilo težko predvideti. In niso se zmotili.

Cez dva tedna tiste more skoro vsakdanjih obiskov sta ženska in odvetnik, ki jo je spremljal, odpotovala. Vsi so bili veseli, da ju ni bilo več. Tudi sosedje. In še marsikdo v mestu jim je čestital na ulici ali po telefonu, pa tudi v pismih. Celo časniki so pisali o tem in nekateri so prinesli fotografijo male Gudrun in njenih staršev. Sama sebi se je zdela zelo važna. Iz Slovenije je prispela zdaj kakšna razglednica od tiste ženske in včasih tudi kako pismo, toda Gudrun ga ni hotela brati. Ne samo zaradi tega, ker jo je spominjalo na tisti njen strah, da bo morala s tujim žensko, ampak tudi iz občutka, da vsebuje samo žalostne stvari in da bo spet začutila v njem skrito zahtevo, da mora storiti nekaj, česar ne more. Niti v roke ni hotela prijeti tistih pisem. Če je kdo vprčil nje prebral iz njih kako besedo na glas, si je zatislila ušesa. Nekajkrat se je podpisala na razglednice, ki jih je Pa napisal v njenem imenu, nato pa tudi tega ni hotela več. Potem so začela postajati pisma iz Slovenije vedno bolj red-

ka in končno so skoraj prenehala. Le še za večje praznike je prispelo voščilo na razglednici, in kakšno majhno darilce, s katerim ni vedela, kaj početi. Prijateljicam ga ni upala podariti, razen tega bi se ji bilo to zdelo na tihem kot nekakšno oskrunjenje neke daljine, čeprav nepriznane in nezaželene ljubezni. Tako je spravljala tiste stvari v najskritejše kotičke v stanovanju in ni nikoli odprla škatel, v katerih jih je shranila.

Trudila se je, da bi dokončno pregnala podobo tiste ženske iz svojega spomina, tako da bi se sploh nikdar več ne spomnila nanjo. Toda čudno: čim manj je hote misliti nanjo in čimbolj se je trudila, da bi jo pozabila, tembolj se je vrivala v njene predstave. Nič več se ni mogla znebiti privida njenega žalostnega obraza s solzami, ki so ji tekale po bledeh licih. In vedno spet se ji je povračala v spomin podlaket, katero ji je bila pokazala nekoč, ko sta ostali sami, in na katero je bila še vedno v modri barvi vtetovirana številka, ki jo je mati nosila v Auschwitzu. Takrat, ko je prvič slišala to ime — in to je bilo tistikrat — sploh ni vedela, kaj pomeni. Šele nekaj let pozneje je odkrila pomen tega groznega imena. In tedaj je prvič tudi začutila toplo čustvo sočutja in usmiljenja do tiste ženske. Bila je vesela, da niso tudi nje usmrtili s plinom, kot toliko drugih. Pač zato ne, ker ni bila Judinja. Toda včasih so morili s plinom tudi druge. Sreča, da niso tudi njene matere. Matere? Vedno bolj pogosto se je zalotila pri tem, da je imenovala tisto žensko v mislih mama, mama, kot se je tudi ona imenovala naproti njej, svoji hčerki. Mutti in mama — počasi se je navadila na misel, da ima dve materi: eno blizu, vso živo, veselo in srečno, in drugo, daljno kot onkraj življenja, v neki nedoločeni daljavi, zabrisanih obrisov in vso žalostno. Njene solze, ki so ji tiho drsele po licih, ji niso šle več iz spomina. Če je hlinila in je bilo vse skupaj samo dogovorjeno s komunisti in tistim odvetnikom, ki bi bil rad zaslužil, zakaj je potem jokala? Cloveku, ki hlini, ne tečejo tako tihe in grenke solze po licih.

Počasi je postajala kot obsedena od misli na tisto svojo dozdevno mater v daljni Sloveniji. In če je bila res njena prava mama? Kadar je bila sama doma — Pa je imel svojo trgovino živil, Mutti pa damski frizerski salon — je brskala po njunih predalih za dokumente in skušala razbrati iz njih skrivnost svojega rojstva in narodnosti. Končno je tudi našla skrbno shranjeni dokument, na katerem je bilo potrjeno, da sta pohčerila malo Gudrun. Ni jima upala povedati, da je našla potrdilo tistega, kar je pravzaprav že tako vedela. Sramovala se je pred njima svoje neiskrenosti in svojega izdajstva. Zakaj vendar brska po starih dokumentih? Kaj hoče s tem doseči? Ali ju hoče zapustiti? Ne, preveč ju ima rada, in vedela je, da jo imata tudi onadva neskončno rada, bolj kot vse drugo na svetu. Trudila sta se, da bi ustregla vsaki njeni želji. Imela je vse, kar je hotela, kot nobena njenih sošolk, četudi so bile nekatere hčerke bogatih tovarnarjev. Če si je zaželela, da bi zamenjali avto za drugega, modernejšega, sta ji ugodila tudi v tem. Niti slutila nista, kaj se v njej dogaja, kak nemir nosi v sebi. Vedno bolj jo je nekaj priganjalo, naj bi šla obiskat tisto svojo daljno mamo. Pogosto je razmišljala o njeni usodi. Predstavljal si je, kako ji je moralo biti, ko so jo gnali najprej gledat truplo ubitega moža, in ji nato iztrgali otroka, potem pa jo zaprli v ječo. Takrat ni mogla biti mnogo starejša, kot je zdaj ona. Morda je imela le kako leto več. Moralo je biti strašno. Bogve, ali bi mogla prenesti, če bi se to njej zgodilo. In potem bivanje v tabo-rišču, kjer so vsak dan množično morili ljudi, in čakanje na to, da pride tudi sama na vrsto, nato pa nevesela vrnitev domov, kjer jo je čakalo prazno stanovanje; toda tolažilo jo je upanje, da bo kmalu dobila nazaj svojo hčerko. Iskanje otroka pa se je zavleklo za cela leta, in ko so ga končno po dolgih letih na njeno neprestano siljenje le odkrili v daljnem poreskem mestu, jo je čakalo razočaranje, da ji ga niso hoteli vrniti in da se je morala pravdati zanj. Končno pa se ji je hčerka sama odrekla.



Moralo je biti hudo: najhujše, kar lahko doleti žensko in mater. To je Gudrun šele zdaj razumela, ko je bila tudi sama ženska. In ni se mogla več iznebiti občutka, da je storila — čeprav neho- te — svoji materi hudo krivico, ko se je pri ti- stem srečanju obnašala proti njej mrzlo in sovraž- no kot proti nadležni tujki. Zelela je to popraviti. Toda kako? Med papirji svojih staršev je odkrila tudi dokument z naslovom svoje prave matere. Sklenila je, da ji bo pisala in jo prosila, naj ji od- pusti tisto žalost, katero ji je takrat neho- te po- vzročila. Vendar ni pisala. Mnogokrat je sicer za- čela pismo, toda vedno spet ga je raztrgala. Zdelo se ji je hladno, neosebno. Manjkala ji je konkret- na predstava mame. Pred seboj je videla v duhu samo tisto objokano žensko, katere se je bala. Zdaj si je skušala ustvariti resnično podobo svoje prave matere, podobo, pred katero ni več občutila strahu. Tudi ljubezni morda še ne, pač pa neskonč- no sočutje. In nekoč se ji je zazdelo, da ne bo mogla živeti, če si ne bo izpopolnila te mamine podobe, če je ne bo spoznala takšne, kakršna je v resnici. Šele potem bo spoznala tudi sama sebe. Zdaj ni vedela, kdo je v resnici: ali Gudrun Eck- hardt ali Majda Podgoršek. Težko si je predstavl- jala, da bi se znašla v tisti tuji deželi, ki je bila v resnici njena domovina, v vlogi Majde Podgor- šek. Toda neprestano jo je tudi mučila misel, da ni prava Gudrun Eckhardt. Morala je odkriti svo- je pravo bistvo in spoznati, kam spada. Ni dvo- mila, da bo ostala Gudrun Eckhardt, kar je bila skoro ves čas, odkar je živa, razen tistih davnih dni svojega otroštva, ki se jih sploh ni več spomi- njala. Toda morala si je priti na jasno o tem, kdo v resnici je in kaj hoče. Zdelo se ji je, da bo vse njeno življenje zlagano, če si ne pride na jasno o sami sebi.

Pred nekaj dnevi pa se je nenadno odločila. Medtem ko so se kolegice in kolegi v podjetju, kjer je delala, pogovarjali o tem, kam bodo odšli na božične počitnice, ji je prišlo na misel, da bi obiskala za božič svojo pravo mamo. Vedela je že, da ji Pa in Mutti tega ne bosta dovolila, ali da jo bosta skušala na vse mogoče načine odv- rnit od njenega namena ter ji ga vsaj čimbolj otežiti. In ni bila gotova, da bi se jima lahko upi- rala. Tako je sklenila rajši naskrivaj odpotovati. Potni list je imela že od prejšnjih letovanj v Ita- liji. Preko neke potovalne agencije si je preskrbela jugoslovanski vizum. Šele včeraj je prejela potni list nazaj. Ponoči, ko sta Mutti in Pa spala, se je

(Nadaljevanje na 11. strani)

Božično branje

Štirje malčki in „Sveta noč“

Bilo je na sveti večer leta 1818 v alpski vasi Oberndorf na Tirolskem. Mladi vikar Jožef Mohr je sedel v svoji sobi pred odprtim svetim pismom in se je pripravljajal za polnočno pridigo. Pravkar je prebral verz: »Danes se je v mestu Davidovem rodil Odrešenik...«

RODI SE PESEM...

Zatopljenega v to skrivnost ga vzdrami trkanje na vrata. Na pragu stoji dekletce, zavito v grobo ruto. S tresočim glasom prosi vikarja, naj gre brž v neko najbolj oddaljeno gorsko bajto. Zena revnega oglarja je rodila dete. Starši prosijo vikarja, naj pride brž v goro krstiti novorojenčka, da bo rastle zdrav in bogaboječ.

Za medlo leščerbo starega cerkovnika se pomikata navkreber po strmi gazi vikar in dekletce. Po vseh gorskih stezah se že pomikajo v dolino procesije lučk. Veter prinaša zvonjenje iz lin. Sneg in ivje po drevesih se blesti kot tisoči kristalov. Po vsem dolu in bregovih ena sama sveta, božična noč.

V drvarjevi bajti je vikar našel smehljajočo se mlado mater, ki se je sklanjala nad novorojenčcem. Spet so mu prišli v misel psalmstovski verzi. Na povratku v faro je župnika Mohra prevzelo neznano, sladko čustvo. Pri polnočnici je tako nežno pridigal, da so bili verniki ob besedah sicer grčavega duhovnika ganjeni. Po maši je vikar sedel spet pri mizi. Čustva in misli te božične noči so se mu spreminjale v pesem »Sveta noč, blažena noč.«

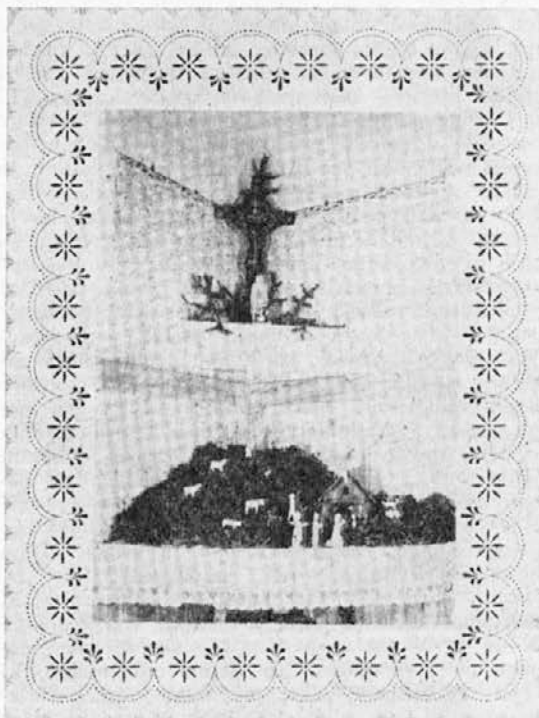
Že zgodaj zjutraj na praznik je stopil v župnišče domači učitelj in organist Franc Gruber. Ko

mu je vikar prebral svojo pesem, so besede tako prevzele glasbenika, da jo je še pred deseto mašo uglasbil. Po maši sta jo vikar in organist zapela ob spremljavi kitare — orgle so bile pokvarjene. Milina besed in prisrčnost melodije sta tako prevzeli vse vernike, da sta jo morala še enkrat zapeti. Tretjič jo je ponovila že vsa cerkev.

PESEM POLETI V SVET...

Nihče pa ni takrat niti od daleč slutil, da bodo te božične melodije odmevale kot rajske strune po vsem svetu.

»Sveta noč« se je po dolini kmalu tako priljubila, da so jo peli po vseh cerkvah. Se isto



poletje je prišel mojster Mauracher popravljat orgle v cerkev svetega Nikolaja v Oberndorf. Na popravljenih orglah mu je Gruber zaigral sveto-nočno pesem. Orglar jo je prinesel v prepisu v domačo Zilleltsko dolino. Tudi tu na Tirolskem so jo vsi začeli peti.

Kot iz slavčkovskega grla je pa najlepše zvenela iz štirih otroških ust. V družini potujočega kramarja z rokavicami Strasserja so imeli štiri otročiče: Karla, Joška, Drejčka in malo Ljubico. Ko so ti štirje zapeli na sveti večer »Sveto noč«, so se ljudje obračali, kot da angelci pojo na koru. Življenje malih pevcev je bilo precej trdo. Z očetom so hodili po sejmi; celo na Saško so prišli, v mesto Leipzig, kjer so imeli proti božiču živahne sejme.

Tako je bilo tudi ob mrzlih božičnih dneh leta 1831. Ko je pred večer malo ponehal sejmjski vrvež, so Strasserjevi otroci ob očetovi stojnici potihem zapeli tako priljubljeno melodijo svetonočne pesmi. Sladki glasovi so kmalu privabili cel krog mimoidočih, ki so malčke podžigali, naj še in še ponovijo neznano, a tako lepo pesmico. Ko so otroci končali, se prerine k stojnici lepo oblečen gospod in povabi četvorico, naj pridejo naslednji večer zastoj z očetom v gledališče, kjer bodo poslušali petje in godbo. Za štiri malčke, rojene v pesmi, je pomenilo vabilo veliko veselje. Tisti gospod je bil dirigent Pohlens v dvornem gledališču saškega kralja.

Nekoliko preplašeno se je četvorica malčkov ozirala tisti večer po krasno razsvetljeni dvorani, po dragoceno oblečenih damah in gospodih v fraku. Otroci so se pomirili, ko so jih posadili v polmračno ozadje, kjer so se vtopili v sanjski svet glasbe. Po končanem koncertu so pa kar odreveneli, ko je dirigent naznanil z odra, da se nahajajo v dvorani štirje mali pevci, katerih glasovi bodo očarali kralja, kraljico in vse druge navzoče. Med glasnim ploskanjem je dirigent pripeljal na oder vse štiri.

»Zaprmo oči; mislimo, da smo doma in zapojmo tisto našo...« je pošepetala bratcem najmlajša Ljubica. Ko so štirje malčki utihnili, se ni moglo poleči navdušenje v dvorani. Se in še so morali ponoviti »Sveto noč«. Dvorni maršal je prišel po otroke in jih peljal v ložo h kralju.

»Kje ste se naučili to prekrasno pesem?« pozveduje kralj.

»Od našega šolnika... pa doma jo pojemo mi štirje... tudi kadar nas zebe in smo lačni.« raklaga Joško ves v strahu in drži najmlajšo za roko.

Kraljica se malčkom nasmehne skozi solze: »Tudi jaz imam otročiče, kot ste vi. Boste prišli jutri za sveti večer k nam in jim boste zapeli vašo pesmico?«

Od tistega večera dalje niso peli »Sveta noč, blažena noč« samo Strasserjevi štirje malčki. Razširila se je polagoma po vsem svetu; pojejo jo vsa srca in zvočniki kot himno miru vseh ljudi, ki so dobre volje.

r. b.

Praznovanje rojstva Gospodovega

Praznovanje božičnega praznika je danes tako ukoreninjeno pri vseh krščanskih narodih, da pride malokomu na misel njegov zgodovinski izvor. V prvih časih Cerkev še ni obhajala praznika rojstva Gospodovega. Tri stoletja so minila od utelešenja v Betlehemu, preden je krščanski svet začel obhajati najprisrčnejši praznik v letu.

Prvi cerkveni očetje in zgodovinarji si namreč niso bili edini glede točnega dneva Kristusovega rojstva. Nekateri so iskali ta dan že v mesecu novembru, drugi so ga pa prenesli celo v marec. Klement Aleksandrinski je računal, da se je Kristus rodil 194 let, 1 mesec in 13 dni pred smrtjo rimskega cesarja Komoda. Po njegovih računih bi torej padel božič ali rojstvo Gospodovo na 18. november ali tam okrog. Menihi bazilijanci so na podlagi svojega štetja obhajali praznik rojstva in krščenja 11. ali 12. dan v mesecu Tvbi ali v našem januarju. Božič je pri njih prišel na 6. ali 11. januar. Velikonočni kanon Hipolitov pa prerašča ta datum na dan 25. marca. Približno enako tudi staro štetje, znano pod imenom De Pascha computus (O računanju Velike noči).

Različna mnenja, kateri dan naj velja kot rojstni dan našega Gospoda, so bila tudi vzrok, da v prvih stoletjih Cerkve božič še ni bil vpleten kot praznik. Marsikateri krščanske občine so ga začele obhajati okrog leta 335, a še vedno ob različnih dnevih. Šele papež Liberij je določil leta 354, naj se spomin rojstva Gospodovega obhaja kot splošni cerkveni praznik na dan 25. decembra. Vzhodna Cerkev se je pa še vedno držala 6. januarja. Božič kot praznik je uvedla šele proti koncu 4. stoletja. Približno v isti dobi so se ga oprijeli tudi v Španiji in Severni Italiji.

Obstajala pa je še neka razlika. V Antiohiji in v Aleksandriji, ki sta bila prva dva odlična cerkvena patriarhata, so združevali praznik rojstva in praznik razglasenja. Oba so obhajali 6. januarja.

Praznik razglasenja Gospodovega so vpeljali potem, ko se je božič že povsod praznoval. Prvotno ime epifanija prihaja iz grške besede epifaino, to je prikažem se. V korenu tiči osnova fos ali luč. Pomen besede epifanija je torej praznik luči božje. Kot praznik svetih treh kraljev je pa menila prišel iz Galije, današnje Francije, in se je kot božič razširil med vsemi krščanskimi narodi, ki najbolj v božičnem času čustveno doživljajo učlo-večenje večne Besede.

Umetnost in poezija v podobi jaslic

Malokateri motiv je skozi stoletja tako močno prevzemal človeško umetnost in poezijo kot upodabljanje rojstva Gospodovega. Božična scena ob jaslicah se je od prvotne enostavne oblike razvijala do velikih skupin, tu in tam celo preveč baročno napihnjenih.

Prvo podobo jaslic so odkrili leta 350 v katakombah svetega Sebastijana v Rimu. Vključena je kot polrelief na nekem sarkofagu. Podobne reliefe so našli tudi v katakombah svetega Petra in svetega Marcelina. Osrednje figure so tri: Dete, Marija in Jožef. Nikjer pa ne manjkata vol in osliček, kot predstavnika živih bitij. Ljudje niso dali strehe sv. Družini, poiskati si jo je morala v živinskem hlevcu. V prerokbi Habakuka se bere ta napoved: »Med živalmi je Gospod naredil svoje delo živo.«

V šestem stoletju so se osebe pri jaslicah pomnožile še s pastirci in angelom, ki jim oznanja veselo novico. Navdih za to spremembo so dobili umetniki od evangelista Luke, ki piše, da so pastirji bedeli pri svojih čredah. V srednjem veku so se, razen osrednjega prizora, biblični momenti vedno bolj umikali realističnim prizorom: pastirji strižejo ovce, piskajo na piščali, kori angelov plavajo nad pastirji, v ozadju se bleste luči Betlehema in podobno. Nekoliko kasneje je prišlo v navado tudi upodabljanje treh modrih z Jutrovega.

Sveti Frančišek je leta 1223 uredil v votlini pri Grecciu velike žive jaslice, polne sladkega čustva in mistike. Po svetnikovem motivu so dobile jaslice tisto obliko, ki prevladuje v krščanski umetnosti še danes. Umetniki kot Giotto, Lippi

in Perugino so na slikah rojstva še bolj podčrtali čustveno doživljanje. Pastirske scene so bile najbolj priljubljene Botticelliju in Ghirlandaju.

V 15. stoletju so pa zlasti nemški umetniki najraje slikali velike skupine pastirjev. Največkrat v smešnih in celo burleskni držah. Okolica jaslic je postala kar preveč natrpana z vsemi možnimi postavami in predmeti, da je osrednji motiv stopil celo v ozadje.

Tridentinski koncil se je izrekel proti takšnemu načinu slikanja in upodabljanja svete noči. Mojstri 17. in 18. stoletja kažejo že bolj umirjene podo-be, brez nepotrebne baročne navlake.

Podoba jaslic se je tudi še potem spreminjala; pri raznih narodih je dobivala svojstvene prvine. V glavnem je pa ostala taka, kot jo opisuje evangelist Luka, obenem pesnik in slikar, ki svojo preprosto zgodbo tako leno konča: »Nenadoma se je prikazal angel v družbi nebeščanov, ki so hvallili Boga in je rekel: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!“«



Gudrun gre obiskat mamo

(Nadaljevanje z 9. strani)

v svoji sobi pripravila za potovanje in skrila kovček pod posteljo. Ko sta zjutraj odšla vsak na svoje delo, jima je pustila pismo in voščilo ter darila za božič na mizi v svoji sobi, poklicala taksi in se odpeljala. V naglici je v bližini postaje kupila nekaj daril tudi za mamo, ki jo je šla obiskat. Rada bi ji bila kupila kaj lepega in dragega, toda ni imela veliko lastnega denarja. Delala je šele nekaj mesecev, odkar je napravila maturo.

V Salzburgu je na srečo tisti mladenič s topim nosom izstopil; bil je užaljen, ker mu ni hotela dati svojega naslova, tako da ni niti pozdravil, ko je odhajal iz kupeja. Hvala Bogu, vsaj te nadleže sem rešena, je zadovoljno pomislila. Bila je že noč. Vstopilo je le malo potnikov in kupe je ostal skoro prazen. Samo v nasprotnem kotu je dremal starejši gospod, z glavo naslonjeno na steno kupeja. Tako bo imela vsaj mir med nadaljnjo vožnjo in obilo časa za premišljevanje. Ko se je vlak spet premaknil, je tudi sama zaprla oči in skušala zadremati. Toda njeni živci so bili preveč vznemirjeni in se ji ni posrečilo. V kupeju je bilo tudi prevroče. Čez nekaj časa je vstala in odšla na hodnik ter opazovala nejasne obrise veličastnega, v belino zagrjenega gorovja, preko katerega se je vzpenjal vlak. Bila je fantastična pokrajina, čisto v skladu z njenim fantastičnim potovanjem. Ob tej misli se je rahlo nasmehnila v sami sebi. Prejšnji nemir jo je jel zapuščati in v sebi je začutila neko čudno spokojnost. To je bila morda reakcija na dolge tedne neodločnosti in vznemirjenosti. Zdaj pa je bilo vse odločeno. Treba je bilo le še čakati, da se pripelje na cilj. Potem bo konec dvomnosti njenega življenja. Pokazalo se bo, kdo je: ali Gudrun Eckhardt ali Majda Podgoršek. Ko se je začel vlak spet spuščati



po drugi strani Visokih Tur navzdol, se ji je zazdelo, da se je to belo, veličastno gorovje vzdignilo tudi kot meja med njenim dosedanjim in bodočim življenjem.

Dolgo je stala tam in strmela v pravljico belo pokrajino, ki se je pomikala mimo nje kot v prividu, osvetljena od mesečine in blešča snega. Šele ko jo je zazeblo, se je vrnila v kupe in zadremala. Zbudil jo je carinik na meji. Blizala se je cilju.

Potem se je odvijalo vse tako hitro, da ni imela več časa niti za vznemirjenje niti za premišljevanje. Vpijala je vase podobo nove dežele, ki je bila pravzaprav njena domovina, njena rojstna dežela. A še preden se je mogla predati temu novemu občutju in ga okusiti do dna, je bilo treba menjati vlak in znašla se je med ljudmi, ki so govorili isti jezik kot njena mama in katerega je morda začela tudi že sama brbljati, ko so jo iztrgali iz maminega naročja in jo odpeljali daleč proč. Misel na to ji je prvič vzbudila globoko ganotje, da so ji prišle solze v oči. In prišlo ji je na misel, da je tudi Pa pripadal ljudem, ki so delali take stvari. Večkrat je s ponosom pripovedoval o svojih vojnih dogodivščinah v SS-oddelkih. Nikoli pa še ni bila pomislila, da bi bil tudi on sposoben napraviti kako slabo dejanje, in morda, ga zares ni storil. Toda zdaj nenadno ni bila več tako gotova o tem. Hkrati pa se ji je zasmilil, če je pomislila, kako sta ostala z Mutti za božič sama in kako jima je težko pri rscu.

Toda ni hotela več razmišljati o tem. Zdaj je odrasla in ima pravico sama odločati o svojem življenju. Ničesar jima ni manjkalo in imela sta polno prijateljev in znancev, njena prava mama

pa je bila revna in morda čisto sama. Zahrepenela je, da bi bila čimprej pri njej. Vlak ji je vozil vse prepočas. Ustavljaj se je na vsaki postaji in nikamor se mu ni mudilo.

Ni si mogla predstavljati srečanja z mamo. Kako se bosta pogledali? Gotovo je ne bo spoznala. Ko jo je zadnjič videla, je bila še nedorasla deklica z dolgima kitama, zdaj pa je velika in močna, morda večja od nje. Niti sluti ne, da je na poti k njej. Bogve, če jo bo sploh našla doma. Ob misli na srečanje z mamo je začutila drhtenje po vsem telesu. Ko je spraševala sprevednika za postajo, kjer naj bi izstopila, je morala paziti, da ni z glasom izdala svojega razburjenja.

Končno se je vlak ustavil tam. Znašla se je s kovčkom v roki na majhni postaji sredi samotne, gozdnote pokrajine. Redki ljudje, ki so izstopili z njo vred, so odšli po gazi proti vasi, katere zasnežene strehe je bilo razločiti v daljavi. Napotila je za njimi in nehoti upočasnila korak. Tu je bila torej doma, tu je prišla na svet, sredi teh samotnih, zasneženih gora, v tej vasi, ki se je zdela, kot da vase pogreznjena dremlje pod gorami in da do sem sploh ne seže utrip življenja od tam zunaj, iz sveta, odkoder je prihajala. Vse je bilo tako čudno tiho in negibno, nenavadno kot na starodavnih lesorezih. Samo dva krokarja sta z glasnim krakanjem počasi letela nad pokrajino proti gozdovom na pobočju bližnje gore. Prevzel jo je tesnoben občutek. Najrajši bi se bila vrnila v svoje mesto z njegovimi lučmi in toploto. Toda premagala ga je in šla dalje.

Tudi vaška cesta je bila prazna. Od hiš in hlevov je bilo slišati glasove, toda ljudi ni bilo videti. Ozirala se je po človeku, ki bi ga lahko vprašala, kje stanuje njena mati, toda nikogar ni bilo na spregled. Končno je zagledala skupino rdečeličnih otrok s šolskimi torbami na hrbtih. Začudeno so jo gledali s svojimi velikimi sinjimi očmi nedolžnih kmečkih otrok, ko jih je v nemščini vprašala za gospo Podgoršek, nato pa ji je najstarejši molče pokazal bližnjo hišo v razvalinah, katere goli očrneji zidovi so štrleli v zrak sredi velikega vrta, polnega golih jablan. Začudeno je obstala. V teh razvalinah vendar ni mogel nihče prebivati. Toda od vrata v plotu je držala ozka gaz proti razvalinam, kar je bilo znak, da nekdo vendarle prebiva v njih, in s tesnobnim občutkom pri duši se je napotila po njej. Šele ko je prišla čisto blizu, je opazila, da je bil del porušene hiše toliko obnove, da je imel nizko streho in dimnik, iz katerega se je kadilo. Odnekod se je pripodil pes in zalajal vanjo. Pomirila ga je in šla dalje. Pred vrati pa je za hip obstala. Srce ji je razbijalo. Potem pa je odločno potrkala.

Zaslišali so se tihi koraki.

»Kdo je?« je vprašal ženski glas.

Ni razumela, a je uganila pomen vprašanja. »Ich... ich...« Ni vedela, če naj reče »Gu-

drun« ali »Majda«. Prvo bi užalilo mater, drugo pa se je upiralo njej.

Vrata so se odprla in pred seboj je zagledala žensko srednjih let, manj blede in šibko, kot si jo je predstavljala. Za hip sta se molče gledali.

»Mama,« je tiho in skoro proseče rekla Gudrun.

»Majda,« je dihnila mati. Njen obraz je zasijal, toda spregovoriti ni mogla. Ustnice so se ji začele tresti. Objeli sta se in obe zajokali.

Potem je prišla mati Gudrun za roko in jo odpeljala čez prag v hišo. Bila je revna, a prijazna soba, s posteljo v enem in s štedilnikom v drugem kotu. Na mizici pri postelji je stalo majhno božično drevo, pod njim pa fotografija v okviru, ki je kazala mladega moškega in žensko z majhno deklico v naročju. Gudrun je vzela fotografijo v roko in jo dolgo gledala. Tak je torej bil njen oče in taka je bila mama, takrat...

»Tistikrat si imela šest mesecev,« je rekla mati v svoji slabi nemščini. »Tri mesece nato pa je bilo že vsega konec...«

»Kdo pa je zažgal hišo?« je vprašala Gudrun.

»Oni... Gestapovci... takrat, ko so ubili očeta... Prav tu blizu so ga ubili, v gozdu nad hišo.«

Materi so spet zadrhte ustnice. Gudrun jo je objela, nato je začela razkladati svoja darila, katerih se je mati otročje veselila.

»Kje pa bom spala?« je vprašala Gudrun.

»Nimam dveh postelj,« je rekla mati. »Ti boš na postelji, jaz pa na tleh.«

»O ne, skupaj bova spali,« je rekla Gudrun. Potem je šla na vrt. Pes se je vžpel po njej in hotel, da ga poboža, kakor da jo ima že za domačo. Tu je torej doma, je razmišljala. Ta drevesa so jo videla, kako se je kot otrok kobacala po travi. Nekatera so bila suha. Posušila so se gotovo takrat, ko je gorela hiša... Gledala jih je s čudnim ganotjem. Začutila je, da je vendarle povezana s tem svojim domom in da mu je nekaj dolžna.

»Majda!« jo je poklicala mati s praga, in prvič se ji je zazdelo to ime naravno in lepo. »Majda,« je ponovila sama pri sebi. »Majda sem, ne Gudrun, Majda...«

V sobi je dišalo po kavi in na mizi so že čakale skodelice in pladenj z božično potico.

»Zakaj pa nisi po vojni pozidala hiše?« je vprašala Majda, ko sta pili kavo. Misel na pusto pogorišče okrog njiju ji je bila neprijetna.

»Nisem mogla... Pa tudi pomena ni imelo, ko sem bila tako sama,« je rekla mati. »Zame je dovolj ta soba.«

Gudrun je za hip molčala. Nato pa je nežno, pa odločno rekla: »Zdaj ne boš več sama. Zdaj imaš mene.«

Mati ni upala ničesar vprašati, toda po licih sta ji pritekli dve solzi.

SLOVENSKA PESEM V AVSTRALIJI

Slovenski pevski zbor Triglav (na sliki), ki ga neumorno vodi skladatelj Vladimir Trampuž, je pred kratkim izdal zanimivo ploščo na 30 obratov. V prvem delu slovenski fantje zapojejo naslednje pesmi: Sinoči je lušna noč bila, Pobratimija, Kaj ti je deklica, Vinček o vinček moj, Te te te,



v drugem delu lepe plošče dobimo še: Dekle na vrtu, Briška, Od Celja do Zalca in lepo novo pesem Klic Triglava, ki jo je zložil pevovodja sam. Na koncu obeh delov orkestralni duet (har-

monika-saksofon) lepo zaigra slovenske melodije. Slovenski pevski zbor Triglav bo spomladi izdal še drugo ploščo, na kateri bomo slišali lepe in znane slovenske melodije.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V sredo, 26. dec., ob 16. uri
v prosvetni dvorani »A. Sirk« v Sv. Križu
predpremiera

André Roussin

»KADAR SE STORKLJA ZABAVAL«

komedija v štirih dejanjih

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO
NOVO LETO ŽELI VSEM SVOJIM OBI-
SKOVAVCEM IN PRIJATELJEM

SLOVENSKO GLEDALIŠČE
V TRSTU

GOSPODARSTVO

Rdeči radič je drag

Ko je neki potrošnik vprašal proizvajalca, zakaj prodaja tako drago rdeči radič, mu je ta odgovoril, da je z rdečim radičem mnogo dela in še dostavil: »Ko ste se lepo kopali, sončili in senčili ali se hladili v planinah, sem jaz z vso družino na vročem juljskem in avgustovem soncu moral preživati in pleti radič. To je bilo najbolj težavno delo, a jih je še drugih vse polno, preden ga pripeljemo na trg. Sinoči ga je vsa družina začela čistiti takoj po večerji in delala do ene ure po polnoči.«

Prezimovanje strojev

V našem kmetijstvu je mehanizacija že precej razvita in kmetijski stroji predstavljajo že znaten kapital, ki ga pa ne smemo po nemarnem izgubljati. To pomeni, da moramo stroje varovati pred nepotrebnimi okvarami, posebno če nas to stane samo malo pazljivosti in prav malo dela. Predvsem moramo stroje čuvati v dobi, ko niso v rabi. Tu je mišljen predvsem zimski čas.

Jasno je, da ne smemo kmetijskih strojev puščati na prostem na razpolago vremenu z vsemi njegovimi pojavi: če se je stroj zmočil in ga komaj sonce osuši, se bo kmalu pokvaril. Zato spadajo stroji pod suho streho, pa tudi na suho stojišče in ne na vlažno ali blatno. Koristno je, če so stroji nekoliko dvignjeni od tal, da stojijo na podložkih. To je posebno важно za motorne kosilke, katerih je med našimi kmetovavci mnogo in ne služijo samo za košnjo trave in detelje; služijo lahko tudi kot izvrstno prevozno sredstvo, na ogrodje pa lahko pritrdimo krožno žago (cirkularko) in še druge pripomočke. Pri kosilkah mora biti nekoliko dvignjen predvsem nožni del.

Kmetijski stroji ne smejo ostati blatni ali drugače zamazani. Grdo in škodljivo je, puščati zemljo na motornih plugih, rahljalah, osipalnikih in drugih strojih, ki pridejo v dotik z zemljo. Pri motornih kosilkah morajo biti očiščeni nožni prehodi, kjer se noži premikajo na desno in levo itd.

Pred zimo moramo pregledati tudi motor. Iz tega odstranimo gorivo (bencin, petrolej, nafto itd.), olje pa zamenjamo. Brez olja ne smemo pustiti stroja in namazani z oljem morajo biti vsi bistveni deli stroja.

Najbolje napravimo, če kmetijski stroj operemo z navadno vodo, a tudi takoj osušimo, nekatera mesta pa celo namažemo z oljem. Na vsak način moramo dobro oprati vse škropilnice (motorne, nahrbtnne ali ročne). To je posebno важно, če smo škropili kakšna strupena škropiva, a tudi če smo škropili raztopino modre galice, ki ni strupena. Očistiti moramo seveda tudi posode, ki so služile za napravo ali prenašanje škropiv.

Vsa ta dela in opravila niso težka, so pa potrebna in zelo koristna; z majhnim trudom in stroškom obvarjemo znaten kapital.

Res je, da dobijo danes pridelovalci rdečega radiča po 300 in celo 400 lir za kg te zimske poslastice, a ta denar je težko zaslužen. Temu je najboljši dokaz, da je vedno manj kmetovavcev, ki si naložijo breme dela za pridelovanje rdečega radiča, zaradi česar pride na trg sorazmerno malo blaga. Na drugi strani se vedno bolj širi krog ljubiteljev rdečega radiča, ki je lepa in okusna zelenjava. Sladokusci pravijo, da je malo rdečega radiča z nekoliko drobnega fižola-koka in lep kos pečenega purana — prava poezija.

Najdražji je na trgu šarasti radič iz Castelfranca, tako imenovani »kanarin«, ki je vedno za nekaj desetlin lir dražji kot rdeči solatnik z okroglimi listi, kot je goriški (v resnici »solkanski«), medtem ko trevizanskega s špinacnimi listi vedno bolj opuščajo: ni ne tako okusen in tudi ne tako lep. Saj pravi solatnik z okroglimi listi je tak kot rdeča vrtnica. V zadnjem času se širi posebno lepa rdeča zvrst.

Rdeči radič sejejo vse od konca marca do srede julija. Zgodnjo setev opravijo vedno med žito, zadnjo pa po preoranem strnišču. Za posetev enega ara (100 kv. m) zemljišča potrebujemo 20 do 40 gramov dobro očiščenega semena. Sejemo lahko ročno na široko, a bolje je, če sejemo s strojem v vrste, ki naj bodo 20 cm narazen. Če sejemo s strojem, porabimo komaj polovico semena in vsa opravila so mnogo lažja, posebno pa pletev in razredčevanje: v vrste sejan radič razredčimo na 8 do 10 cm v vrsti. Pleti pa moramo po potrebi, najmanj dvakrat; radič ne sme rasti v plevalu in ne med trdimi skorjami zemlje.

V pozni jeseni je rdeči radič dozorel in je goden za siljenje. Izkopljejo ga, povežejo v snopiče, očistijo listov in začnejo siliti. Siljenja pa ne bomo opisovali, ker se nihče

ne bo naučil pravilno siliti samo iz opisa, potrebno se je učiti v praksi. Posebno važno je pravočasno in pravilno polivanje z vodo za uravnavanje toplote, ker se drugače lahko vse blago pokvari. Na velikih posestvih silijo tako, da izkopane rastline zložijo na prostem v kroge (korenine na vznožju, liste navzven) katerih postavijo več drug vrh drugega. Kup potem pokrijejo s plastjo zemlje in vse skupaj zavijejo v polietilenove liste, ki naj varujejo radič pred zmrazaljo oziroma slanami.

Helikopterji v vinogradništvu

Pod zgornjim naslovom so obravnavali nemški, francoski in italijanski vinogradniški izvedenci vprašanje, kako zaščititi trte pred peronosporo in oidijem. Francozi so javili, da so s helikopterjem dosegli sijajne uspehe na jugu Francije, kjer vzgajajo trte v obliki malih drevesc. Za res dobro škropljenje vinogradov so porabili komaj 40 do 50 litrov škropiva na ha. Italijanski izvedenci so poročali, da so izvedli poskuse v Piemontu, v Kalabriji in na Sardiniji, kjer so na ha vinograda razškropili po 80 litrov škropiva, in sicer v dveh poletih, 40 litrov na polet. Seveda je bilo škropivo razdeljeno v obliki nebulizacije s posebnimi škropilnicami-nebulizatorji (nebula — oblak). Italijanski izvedenci so poudarili: Prva pršenja proti oidiju in škropljenja proti peronospori naj se opravijo s tal; helikopter pride v poštev šele poleti, ko je glavna rast trte zaključena.



★ ★ Morda pa zvezde

Filozofija in torej tudi prava Astrologija sta dokaz božjega stvarstva in zatorej sveta in prav nič lahkomišelna zadeva.

Univ. prof. Johannes Kepler

Ob koncu leta, kot je že v navadi, se vsakdo sprašuje, kaj mu bo prineslo novo leto. Ni skoraj revije ali časopisa, kateremu ne bi bil v tem času ta argument priljubljen, kajti vedno se najdejo ljudje, ki strastno iščejo v dnevnih horoskopih svojo bodočnost in morda srečo. Tako mi je prišlo na misel, da bi tudi v našem, sicer resnem listu, napisali kakšno usodo nakazujejo človeštvu zvezde za prihodnje leto. No, pa poslušajte; vendar pa si ne želite preveč k srcu, ko boste preleteli teh nekaj usodepolnih vrstic. Zganite časopis — vendar ga ne vrzite proč, ob koncu leta bomo napravili obračun, ker ne bi rad, da bi me kdo imel za lažnivca — in se napravite, kot da se vas vsa zadeva ne tiče. Morda bo pa le drugače...?!

Leto 1963 bo dokaj nemirno, vendar pa ne bo prišlo do izbruha nove svetovne vojne. Vojne in revolucije bodo le v ožjem krogu, in sicer predvsem v Aziji (Pakistan, Indija, Kitajska, Burma,

Laos, Indonezija), kjer bo prišlo do večjih političnih kriz in spopadov; poleg vsega pa bo v tem sektorju razsajala huda lakota, ki bo zahtevala mnogo žrtev. Glavni krivec vseh teh nesreč bo seveda Kitajska, katera pač nima kaj izgubiti, ker ji gre predvsem za svetovno priznanje. Zaradi teh spletk bo moral tudi odstopiti dosedanji predsednik Indije Nehru, čigar mesto bo prevzel neki drugi veliki Indijec.

V Severni Afriki se bodo odigrali krvavi spopadi. V ospredju teh dogajanj bo ponovno egiptovski premier Naser, ki bo skušal uresničiti svojo panarabsko idejo in spraviti pod eno streho vse arabske narode. Pri izvajanju tega načrta se bo zopet zapletel v konflikt (morda celo krvavi) z Izraelom.

Tudi izgradnja svobodne Alžerije bo revolucionarno vplivala na sosedne narode, ki se bodo jeli prebujati. Prišlo bo do nemirov, zaradi katerih bo resno prizadet prestol kralja Hassana II. in tudi njegovo življenje. Na vsak način bo nastopilo novo obdobje za ta predel Severne Afrike; nastopila bo nova politična osebnost. Prav tako bodo upori tudi v Sredozemlju, ki bodo prinesli Grčiji in Turčiji spremembe.

Če se ozremo na ameriško celino, bomo videli,

ŠPORTNI PREGLED

NAJVEČJA IN NAJDRAŽJA OLIMPIADA VSEH ČASOV

TOKIO 1964

Iz razgovorov s prireditelji, iz uradnih biltenov 18. olimpijskih iger, iz turističnih priročnikov in celo iz besed kateregakoli prebivavca glavnega mesta Japonske je razvidno, da bodo tamkajšnje olimpijske igre najpomembnejše, kar jih je bilo doslej. Prireditelji poudarjajo, da hočejo, tudi za ceno svojega siromaštva, napraviti v Tokiu leta 1964 največjo športno prireditev v zgodovini človeštva.

Stoletja so Kitajci, Rusi, Američani in Evropejci pripravljali nekaj novega, Japonci pa so stvari proučili in izpeljali do konca odkritja drugih in s tem postali mojstri na vseh področjih. Če pomislimo na poplavo fotografskih, radijskih in drugih aparatov na vseh tržiščih sveta, jim lahko verjamemo. Industrija je na Japonskem v revoluciji, opuščajo se tradicije in tudi narava pomaga (Japonci postajajo višji, težji in krepkejši), da postajajo Japonci narod, ki bo imel vse na razpolago in za katerega ni nič nemogočega. V sliki japonskega preporoda velja zabeležiti 168% povečanje industrije od leta 1958, 17% ekonomsko izboljšavo, poleg tega Japonci predvidevajo, da se bo narodni dohodek v desetih letih podvojil.

Na Japonskem je športna propaganda nepotrebnost, saj je postal na pr. baseball najbolj razširjen šport, tenis (preko 100.000 igrancev) in waterpolo najbolj priljubljena, telovadba, plavanje, rokoborba in atletika (52.000 članov) najbolj tradicionalni. Japonci vseh starostnih dob se aktivno ukvarjajo s telesno vzgojo. Po najnovejših statistikah se v tej državi ukvarja s športom 46,4% moškega in 23,2% ženskega prebivalstva. Pri ženskah je odstotek resnično visok. Presenetljivo je, da imajo nekatere zveze (telovadba, tenis, atletika, badminton in košarka) več ženskega kot moškega članstva. Res pa je, da imajo moški raje borbenejšo športe. Ženska športna aktivnost je ena izmed oblik modernega razvoja na Japonskem. V stotih letih so Japonke napredovale toliko kot drugje v tisoč. Neustrašno so se Japonke pojavile na področjih, ki so bila stoletja rezervirana za moške.

Japonska je torej prosila za organizacijo olimpiade zaradi narodnega prestiža. Olimpijski odbor je rade volje ugodil njeni zahtevi, ker v Aziji še ni bilo olimpijskih iger in ker je Japonska najbolj bogata azijska država. Japonci so že leta 1940 težili za prirejanje olimpiade, hoteli prirediti olimpijske igre leta 1960, mednarodni odbor pa jim je ustregel s štiriletno zamudo. Brž ko so določili, da bodo prihodnje olimpijske igre v Tokiu, so v nekaj dneh sprejeli proračun ter ugotovili, da jih bo to stalo 16 milijard lir. Eno tretjino bo prispevala država, drugo tretjino pa tokijska

metna uprava. Preostanek bodo pokrili z zasebnimi prispevki, izdajami znamk itd. Naprave bodo stale 18 milijard in vsoto si bosta razdelili država in metna uprava Tokia. Na Japonskem so oblasti zelo naklonjene športu. Ministrstvo za narodno vzgojo, ki nadzoruje delo olimpijskega komiteja in športnih zvez, ima v svojem letnem proračunu 3 milijarde lir za šport. To vsoto (90%) razdelijo med študentovska društva, tako da jim

je omogočena plodna telesnovzgojna dejavnost po vseh šolah. Solska društva predstavljajo 70% društev, ki nastopajo na amaterskih tekmovanjih. Vsaka prireditev je velik praznik. Učenci v črnih uniformah, ki se ločijo med seboj samo po gumbih različnih ustanov, napolnijo tribune in dajejo duška svojemu navdušenju. V prestolnici je 70 univerz, kjer so ure namenjene športu tako pomembne kot tiste, ki jih porabljajo za študij.

Profesionalnih športov ni veliko: baseball, košarstvo, boks, rokoborba in tradicionalni sumo; zaradi tega ni mnogo poklicnih igrancev. Na Japonskem je malo poklicnih boksarjev, ker menijo, da se jim ne godi tako slabo, da bi se morali ukvarjati s tako sramotnim športom.

Država je rada sprejela breme stroškov olimpiade, Cesar sam pa je sprejel pokroviteljstvo

(Nadaljevanje na 19. strani)

ŽENA IN DOM

Dobre potice za božične praznike

Med našimi bravkami je tudi mnogo mladih, ki še niso popolnoma večje v pripravljanju različnih jedi in sladice ter so nas naprosile, da bi jim priškočili na pomoč. Rade volje smo jim zato namenili današnji članek, da bi čimbolj razveselile svoje družinice z okusnimi poticami za božične praznike.

POTICE. Testo: ½ kg moke, ¼ litra mleka, 2 dkg kvasa, žličica soli, limonina in pomarančna lupinica, žlica ruma, 6 dkg sladkorja, 3 rumenjaki, 10 dkg surovega ali 7 dkg kuhanega masla ali ½ dl olja.

Presejano moko postavimo na toplo, da se pogreje. Posebej pristavimo kvas (razdrobimo ga v lončku, mu pridenemo 2 do 3 žlice moke, žlico sladkorja in toliko mlačnega mleka, da dobimo gost zmes, ki jo denemo na ne pretopen prostor,

da vzhaja). Medtem stepemo v lončku ostalo mleko, rumenjake, sladkor, sol, nastrgano pomarančno ali limonino lupino in vse malo pogrejeemo. Temu pridenemo raztopljeno maslo in rum ter vse skupaj zlijemo v moko, ki ji pridenemo še vzhajan kvas. Vse to zmešamo v testo, ki ga nato stepemo tako dolgo, da se loči od kuhalnice in sklede. Testo nato spravimo skupaj, pokrijemo s pogretim prtičem in postavimo na toplo, da vzhaja. Če mislimo napraviti več potic, razdelimo že shajano testo na hlebčke, ki jih dobro pogrnemo in denemo na toplo, da znova vzhajajo. Dobro vzhajano testo nato razvaljamo po deski v pravokotno obliko. Namažemo ga s poljubnim nadevom, tesno zvijemo, denemo v pomaščen model za potico, v katerem naj še enkrat vzhaja. Ko naraste za dvakratno množino, denemo potico v peč in jo pečemo približno dobro uro.

Rozinov nadev: 10 dkg surovega masla, 10 dkg sladkorja, 2 do 3 rumenjake, limonina lupinica, sneg iz dveh beljakov, po potrebi še malo smetane, 40 dkg rozin, pest dobrih drobtin.

Maslo, sladkor in rumenjake umešamo, pridenemo nastrgane limonine lupinice, malo smetane in nazadnje trd sneg iz beljakov. S tem namažemo razvaljeno testo. Oprane in nato na toplem osušene rozine potresemo po vrhu nadeva. Če je potičevje premokro, mu dodamo še nekoliko drobtin.

Orehov nadev: ¼ kg sladkorja, 2 dl vode, 40 dkg orehovih jedrc, 8 dkg surovega masla, 1 dl medu, 2 do 3 rumenjake, po potrebi nekaj žlic smetane, 2 do 3 žlice ruma. Sladkor polijemo z vodo, da ga pokrije in vse skupaj prevremo; temu pridenemo zmlete orehe, ter nato primešamo sladkorju in orehom še vse drugo. Lahko pa ravnamo tudi tako, da primešamo sladkorju samo del orehovih jedrc, druge pa potresemo po vrhu testa.

Mandeljnov nadev: 15 dkg surovega masla, 3 do 4 rumenjake, 10 dkg sladkorja, ½ kg mandeljnov, 3 beljake, 8 dkg drobtin.

Mandeljne najprej olupimo in nato zmeljemo. Prepražimo jih nato z dvema žlicama sladkorja v kozici brez maščobe. Surovo maslo zmehčamo z rumenjaki in sladkorjem, da naraste, nato pa dodamo prepražene mandeljne in sneg. Razvaljano testo namažemo z nadevom, po vrhu pa ga potresemo z drobtinami. Za boljše nadev vzamemo namesto drobtin zmlete mandeljne.

Čokoladni nadev: 15 dkg surovega masla, 20 dkg moke, ¼ do ½ litra mleka, 20 dkg sladkorja, 20 do 25 dkg čokolade ali 10 dkg kakaa (v tem primeru denemo še 10 dkg sladkorja) in vanilija.

Maslo raztopimo, mu pridenemo moko, ki jo pražimo in, še preden zarumeni, zalijemo z mlekom in prevrnemo. Mlečno prežganje naj bo tako gosto kot navadna krema. Nato mu primešamo še zmehčano čokolado ali kakao, sladkor in vanilijo ter vse skupaj ohladimo. Če je nadev pregot, ga lahko razredčimo z rumenjako ali pa z mlekom. Čokolado zmehčamo na papirju nad paro ali pa jo lahko tudi zmeljemo ali nastrgamo. Za preprostejšo potico vzamemo dvakratno količino testa in enkratno količino nadeva. Pri testu lahko znižamo količino jajc, sladkorja in maščobe, zvišati pa moramo količino mleka.

Končno še najlepše voščilo za čim boljši uspeh!



le kaj vedo!?

da tudi tam ne bo nič drugače, kot po ostalem svetu. Poleg Fidel Castra se bo zopet pojavil na svetovni pozornosti Peron, ki bo postal oblastnik Argentine. Fidel Castro pa bo zaključil ob koncu leta svoje politično poslanstvo na domačem pokopališču. Kljub temu pa bo njegova ideja še vedno prevladovala in z izginotjem Fidel Castra tudi ZDA ne bodo imele nobenega dobička na političnem polju, nasprotno, njihov vpliv se bo v tem predelu še bolj oslabil.

Na splošno ne bo Kennedyjeva Amerika v tem letu dosegla, kljub dobri volji in naporom, nič konkretnega. Prišlo bo celo do proti-Kennedyjevega gibanja, ki mu bo dokončno izpodneslo upanje na ponovno izvolitev.

Tudi za Veliko Britanijo bodo nastopili težki časi. Tako angleški kot francoski imperij gresta h koncu. Konservativci bodo doživeli poraz v korist laburistom.

V Evropi na splošno bo prišlo do revolucionarnih sprememb, zaradi katerih bodo najbolj prizadete Nemčije, Italija, Skandinavija, pa tudi nekatere države Vzhodnega bloka. Nastopila bo tudi velika gospodarska kriza, ki bo posebno v Nemčiji precej občutna, pojavili se bodo znaki inflacije in nastopili bodo borzni polomi. K vsemu temu pa

se bodo pridružile hude naravne katastrofe, ki bodo zajele vso zemeljsko sfero.

Na vsak način se bo moral umakniti kancler Adenauer, pa tudi Ulbrichta čaka ista usoda. Zapadne države bodo priznale Vzhodno Nemčijo in obe vladi bosta primorani začeti s pogajanjmi za »Enotno Nemčijo«.

Kaj pa Sovjetska zveza? Tudi ona ne bo mogla ubežati nepovolnim kozmičnim vplivom, ki ji bodo prinesli dokaj sprememb v notranji politiki in vladi, v kateri se bodo pojavili povsem novi ljudje. Smrt proti nekaterim visokim predstavnikom SZ. Hruščov ni več tako zdrav in politično ne več tako udaren; zna se zaplesti v nevarne situacije in bo bržkone primorani odstopiti že zaradi zdravja. Bolj kot z ostalim svetom bo imela Sovjetska zveza opravka z notranjim položajem v državi, kjer bo prišlo do izraza splošno nezadovoljstvo. Ti notranji konflikti se bodo odražali tudi v zunanjem svetu, vendar pa se SZ ne bo spustila tako daleč, da bi prišlo do svetovnega spopada. Tudi v drugih socialističnih državah bo prišlo do sprememb in odstopov (Kadar, Široky). Na področju kozmičnih poletov bo SZ dosegla lepe uspehe in bo seveda osvojila Luno.

Cozmoastro

Vesel božič in uspeha polno novo leto želijo:

ZOOZDRAVNIK

Dr. R. HLA VATY

Ordinira za zobne in ustne bolezni ter zobno protetiko
dnevno od 15. do 18. ure — v TRSTU - Ul. Lavatolo 4/1
Dopoldne od 9. do 12. ure na OPĆINAH

Dr. S. MAŠERA

TRST, Ul. Machiavelli, 28
Tel. 23-339

ZOOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA

TRST - Ul. Gheda, 9 - Tel. 31-813

POTOVALNI IN TURISTIČNI URAD

«AURORA»

TRST - Ul. Cicerone, 4 Tel. 29-243

Andrej dr. Bolka mr. ph.

Farmaceutski proizvodi in kemikalije

TRST - ULICA TORREBIANCA, 21/II

Import - Export Telefon 31-315

DISTILACIJA ESENC

JANOVŠEK

Tvrška ustanovljena leta 1883

TRST - BARKOVLJE - Tel. 29-963

Gradbeno Podjetje

KARLO BAN & Co.

TRST - Ul. Maiolica 1/1 - Telefon 90-821

ZLATARNA IN URARNA

LAVRENČIČ - LAURENTI

TRST, L. Santorio, 4 - Tel. 73-240

URARNA IN ZLATARNA

GRUDEN KAREL

TRST - Ul. Battisti, 13 - Tel. 96-306

ZALOGA TEPIH, PAPIRJA

T. PANJEK GODINA

TRST - Ul. Cassa Risparmio, 8 - Tel. 37636

VISTA

TRST - Ul. Carducci, 15

Telefon 29-656

BOGATA IZBIRA NAČNIKOV, DALJNOGLEDOV,
TOPLOMEROV IN FOTOGRAFSKEGA MATERIALA

Bržaka knjigarna

TRST - Ul. sv. Frančiška, 20
Tel. 61-792

- ♦ Najnovejša slovenske knjige
 - ♦ Šolske in pisarniške potrebščine
 - ♦ Jugoslovanski folklorni predmeti
- želi vesel božič in srečno novo leto
vsem prijateljem dobre knjige

HOTEL «PRI POŠTI»

TRST - Trg Oberdan, 1 - Tel. 24-157

vošči svojim cenjenim gostom
srečno in uspeha polno novo leto

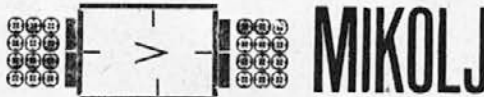
telefon 29-477

tiskarna

graphis

trst, ulica sv. frančiška, 20

URARNA IN ZLATARNA



TRST - Campo S. Giacomo, 3 - Tel. 95-881

Bogata izbira švicarskih ur
in lično izdelane zlatnine

KAROSERIJA

DANILO PERTOT

TRST - BARKOVLJE - VIA BOVETO, 5
TELEFON 29-121

Vesele praznike želi



popravila avtomobilov in avtobusov

CALZOLERIA

FIorentina

TRST - UL. TARABOCCHIA, 2 - Tel. 96-536
IMA V ZALOGI VSE VRSTE ČEVLJEV IN
GUMIJASTIH COPAT ZA OTROKE, MOSKE IN ŽENSKO

TRGOVINA IN DELAVNICA ČEVLJEV

GEC ROJAN
Trg Tra i rivi, 2 - Tel. 31-198
vošči vesele praznike!

NAJLEPŠE CVETLICE
DOBITE PRI

«IVANKI»

TRST - Ul. Dell'Istria, 17 - Tel. 95-052

CVETLIČARNA

MARIJA LIPOVEC

TRST, Trg Vico, 7 - tel. 41-511

CVETLIČARNA

«SAVINA»

TRST, Ul. Istria, 10 - Tel. 55-590

MIRODILNICA

ČEKET

TRST - Ul. Solitario, 11 - Tel. 95-442

želi odjemavcem vesele praznike!

Giacomo Vatovec SUGG.
TRST, Ul. Torrebianca, 19 - Tel. 23-587, 37-561

IZVAŽA DARILNE POŠILJKE

KOLESA - MOTORNA KOLESA - AVTOMOBILE

gospodinske predmete, radio-aparate, šivalne
stroje; kolonialno blago

IMPEXPORT

UVOZ - IZVOZ - ZASTOPSTVA

TRST - Ul. Cicerone, 8 - Tel. 38-136, 37-725

UVOZNO IZVOZNO PODJETJE

TECHNA

TRST - Ulica Gheda, 2 - Tel. 35-907

Telegram: TECHNALUIN

Podjetje VLADO ŠVARA

Elektromehanična delavnica
za avtomobile in motocikle

TRST - Ulica Giulia, 28 - Tel. 96-742

BANK

BANKA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI, ŠT. 10

TELEFON ŠT. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

TRGOVINA SANITARNIH PREDMETOV

MILAN ŠVAB-SOAVE

TRST, Ul. S. Giusto, 16 - Tel. 93-609

ELEKTROINSTALACIJSKO PODJETJE

Milan Ambrožič

TRST - Ul. Miramare, 29 - Tel. 29-322

Popolna oprema za električne kuhinje, lestenci
in vse vrste električnih luči klasične in moder-
ne oblike - Vsakovrstna popravila in naročila

TRGOVINA Z MANUFAKTURNIM
BLAGOM IN MODNO DROBNARIJO**Kristan Susič**

TRST - Ul. ROIANO, 2 - Tel. 32-515
Velika izbira po najnižjih cenah

Trgovina **A. PERTOT** Foderami
podlog

Bogata izbira moškega in ženskega blaga,
perila in raznih tkanin
TRST - Ul. Ginnastica, 22 - Tel. 95-998

KROJAČNICA

LADO PREMUR

TRST - Ul. Ginnastica, 35/1 - Tel. 45-447
želi vsem klientom vesele praznike!

TRGOVINA GORIVA

V. Juriševič

TRST - Ul. Marconi 20 - Tel. 24-179
Vošči vsem vesele praznike

Vesele praznike vsem znancem in prijateljem
vošči

ZALOGA DRV IN PREMOGA
ANTON FLORIDAN

TRST - Ulica RICCI, 4 - Tel. 95-714

SEDLARSKA DELAVNICA

IVAN DOLES

TRST - Ul. GASPARE GOZZI, 1
Izdeluje in popravlja aktovke, konjske
opreme, kovčke itd.

TRGOVINA NA
DROBNO IN DEBELO**Kerže**

TRST, Trg S. GIOVANNI, 1 - Tel. 35-019

Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših
oblik na vsa goriva. Popolne opreme za ku-
hinje, jedilnice, restavracije, iz emajla, ne-
rjavčnega (Inox) jekla, itd. Električni likal-
niki, sesalci za prah, pralni stroji, grelci za
vodo, hladilniki, dekorativni predmeti umetne
obrti od keramike do brušenega stekla. Le-
stenci ter vseh vrst električnih luči klasične
in moderne oblike

PRODAJA TUDI NA OBROKE

Vesele praznike želi

ZNANA TRGOVINA Z MANUFAK-
TURNIM BLAGOM IN DROBNARIJO**Peter Pavel Cepar**

TRST - Ul. Udine, 36 - Tel. 28-296

Postreže vam z najboljšim blagom!
Obiščite nas in se prepričajte!

KROJAŠKA DELAVNICA
ZA DAME IN GOSPODE**STANISLAV KOŠUTA**

TRST - Ul. D'Annunzio, 25/III - Tel. 41-971

ZNANA KROJAČNICA

SMRDEL ex Baučer

TRST - Ul. XX Settembre, 22 - Tel. 96-796
vošči vesele praznike cenjenim klientom

RIBARNICA

PERTOT MARČELA

Trst - Barkovlje - ul. Perarolo, 2 - Tel. 28-415
želi vsem vesele praznike!

DELAVNICA ŠIVALNIH STROJEV

GIOVANNI COSULLI

TRST - Ul. Manzoni, 4 - Tel. 96-925

Kmetijska zadruga

TRST, Ul. U. Foscolo, 1 - Tel. 94-386
želi cenjenim klientom srečno novo leto!

VSE ZA KMETOVAVCE

EDVARD FURLANI

TRST - Ulica Milano, 18 - Tel. 35-169

Krma za živino - Žita - Umetna gnojila -
Žveplo - Modra galica - Poljedelski stroji -
Orodje - Vsakovrstna semena

Zastopnik za Trst in Gorico svetovno znanih
strojev za obdelovanje zemlje ter kosilnice
AGRIA

ZNANA SLOVENSKA TRGOVINA
Z MANUFAKTURO IN TKANINAMI**Franc Udovič**

direktor MARIO

TRST - Ul. Mazzini, 46 - Tel. 94-550
Trg Ponterosso, 5 - Telefon 29-686
želi svojim cenjenim odjemavcem
tu in onstran meje vesele praznike!

ZALOGA VINA LIKERJEV = UV0Z - IZVOZ

Miran Kuret

TRST, UL. VALDIRIVO, 3 - TELEF. 28-926

želi svojim odjemavcem uspešno novo leto!

„LA VINICOLA TRIESTINA“

di ALBERTO URŠIČ

TRST — ULICA CEC. RITTMAYER, 20 — TELEFON 38-380

Želimo obilo uspehov vsem cenj. odjemavcem v letu 1963

IMAMO BOGATO ZALOGO ISTRSKEGA IN VERONSKEGA VINA
KRAŠKEGA TERANA TER FURLANSKEGA IN VIPAVSKEGA VINA

GOSTILNA

NINI

TRST - Ul. VALDIRIVO, 32 - Tel. 38-915
Vošči cenjenim gostom
vesel božič in srečno novo leto 1963

GOSTILNA

Ostrouška



TRST - Ul. S. Nicolò, 1 - Tel. 37-918

BIFE'

„Pino“

TRST - Ul. GHEGA, 3 - Tel. 24-780
vošči vsem vesele praznike

Srečno novo leto želi vsem cenj. odjemavcem

TRGOVINA JESTVIN

August Gregorič

TRST - Ul. Commerciale, 25 - Tel. 29-658

TRGOVINA Z JESTVINAMI

GIZELA MEDEN

TRST - Ul. LAMARMORA, 18
vošči vsem vesele praznike

Obilo uspeha in sreče v novem letu 1963
želi cenjenim odjemavcem

TRGOVIN JESTVIN OREL JOŽE

TRST - Ul. GEPPA, 8 - Tel. 23-869

TRGOVINA JESTVIN

GREGORI M.

TRST - Ul. D'Alviano, 86 - Tel. 94-404
želi cenjenim odjemavcem vesele praznike

PEKARNA

FRANCESCINI

TRST - Trg Libertà, 6 - Tel. 38-984
Vesele božične praznike in srečno novo leto
vošči vsem odjemavcem

PEKARNA

M. FLAJBAN

TRST - Ul. Carducci, 14 - Tel. 35-166
Vošči vsem vesele praznike

TRGOVINA Z MESNIMI IZDELKI

FONDA

TRST - ŠKEDENJSKA ul., 93 - Tel. 44-443
vošči vesele praznike in se priporoča

TRGOVINA JESTVIN

Alojz Jerkič

TRST - Str. Vecchia d'Istria, 64 - Tel. 41-175
vsem svojim odjemavcem in prijateljem
želi vesele božič in uspeha polno novo leto!

GOSTOM GOSTILNE

ARMID PEČARIČ

TRST - Bazoviška cesta, 56 - Tel. 50-913
želi srečno novo leto!

Vesel božič in srečno novo leto 1963 želi

VISINI

TRGOVINA Z JESTVINAMI

TRST - Ul. Roma, 15 - Tel. 23-094

Vesele praznike želi

TRGOVIN JESTVIN

Resinovič | Franc

TRST - Trg sv. Frančiška, 8 - Tel. 36-809

AVGUST ŠČUKA

TRGOVINA JESTVIN

TRST - Ul. Commerciale, 94 - Tel. 35-030
Vesele praznike

TRGOVINA JESTVIN

URDIH ALBERT

TRST - Ul. F. Severo, 105 - Tel. 55-618
želi vsem prijateljem vesele božične praznike

Vesele praznike želi vsem odjemavcem

TRGOVINA JESTVIN

GREGORIČ MARIJ

TRST - Ul. Torregianca, 43 - Tel. 24-004

MLEKARNA

MARTELANC VIDA

TRST - Ul. MIRAMARE, 50 - Tel. 29-345
vošči vsem cenj. odjemavcem vesele praznike

ZNANO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

KANOBEL MEDARD

TRST - Ul. Ippodromo 16 - Tel. 90-812

Želite dobro hrano?

GOSTILNA

«AL GAMBERO»

(PRI RAKU)

TRST - Ul. Udine, 37 - Tel. 24-938
Vam bo gotovo ustregla

Buffet

Tomazic

TRST

VIA CASSA DI RISPARMIO, 3 - Tel. 35-301

Kranjske klobase in kraški teran
dobiš pri TOMAŽIČU vsak dan

BAR Sportiva

TRST - Ulica dell'Istria, 10 - Tel. 55-766

želi svojim cenjenim gostom
srečno novo leto

TRGOVINA JESTVIN

RUDI BIDOVEC

TRST - Ul. Genova, 13 - Tel. 37-700

želi vesele božične praznike in srečno novo
leto vsem cenj. odjemavcem in prijateljem!

TRGOVINA
Z JESTVINAMI

MILAN BEVK

TRST - Ul. D'Annunzio, 9
Telefon 41-572

TRGOVINA JESTVIN

S. ŠVAGELJ

TRST - Ul. Friuli, 271 - Tel. 28-664

TRGOVINA Z JESTVINAMI

ANDREJ OBERSNEL

TRST - Ul. Maiolica, 1 - Tel. 93-070

TRGOVINA JESTVIN

ANTON ŠVARA

KATINARA, Str. Fiume, 103 - Tel. 90-665
želi svojim odjemavcem vesele praznike

ZNANI TAPETNIK

PAHOR MARIJ

TRST - Ulica S. Anastasio, 12 - Tel. 61-218
Sprejema vsakovrstna naročila in popravila



KUPUJTE PRI TRGOVCIH IN
TVRDKAH KI OGLAŠUJEJO V



NOVEM LISTU!



OPČINE

URARNA IN ZLATARNA
ANTON MALALAN

OPČINE - Prošeska, 18
: : : : **VESELE PRAZNIKE** : : : :
TRGOVINA S ČEVLJI

MARCEL MALALAN
OPČINE - Prošeska, 18
Telefon 21-465

URARNA IN ZLATARNA

ALOJZ SOSIČ

OPČINE - Narodna ulica, 44 - Tel. 21-641

TRGOVINA JESTVIN

ŠKABAR JOSIP

OPČINE
NARODNA ULICA, 42
Telefon šte. 21-026
vošči cenjenim odjemavcem
vesel božič in srečno novo leto

TRGOVINA

SOSIČ

OPČINE - Prošeska, 10 - Tel. 21-049

ZALOGA VSAKOVRSNEGA
STAVBNEGA MATERIALA

DANEU ALOJZIJ

OPČINE - Prošeska ul. 13 - Tel. 21-044

RESTAVRACIJA

DANEU

OPČINE - Narodna ul. 39 - Tel. 21-053

GOSTILNA

SIMONIČ

OPČINE Narodna ul., 39 - Tel. 21-053
želi vesel božič in srečno novo leto
vsem cenj gostom!

Gostilna VETO

OPČINE - Prošeska ul., 35
vsem svojim gostom vošči
uspeha polno novo leto.

MLEKARNA

ARMIDA ZOBEC

OPČINE - Narodna ul., 48 - Tel. 21-274
želi cenjenim klientom vesele praznike

Društvena prodajalna trgovina

OPČINE - Alpiska ul., 85 - Tel. 21-054

vošči cenjenim odjemavcem
vesel božič in srečno novo leto

ZALOGA STAVBNEGA MATERIALA

DANEU CELESTIN

OPČINE - Narodna ul., 77 - Tel. 21-034
želi vesele božične praznike!

Vsem cenjenim gostom želi vesel božič
in uspeha polno novo leto



DRUŠTVENA GOSTILNA

OPČINE
PROŠEŠKA ULICA

Vedno založena s prvovrstnimi vini

GOSTILNA

OPČINE

EMILIJA SOSIČ - VREMEC

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1963

TRGOVINA DRVI IN PPREMOGA

RUDOLF VREMEC

OPČINE - Narodna ul., 78 - Tel. 21-306

Veselo in srečno novo leto
želi cenjenim odjemalcem

Zora Čok

PEKARNA
IN TRGOVINA JESTVIN

OPČINE
Narodna ul., 57-63 - Tel. 21-046

JESTVINE

VIDAU

BANI - Tel. 21-387
svojim odjemavcem
želi srečno novo leto!

PROSEK

GOSTILNA

DOLENC

Prosek-Devinščina, 3 - Tel. 21-319

TRGOVINA JESTVIN

ZDRAVKO KANTE

Prosek - Tel. 21-527

MANUFAKTURNA TRGOVINA

RAFAEL ŠTOKA

Prosek, 1 - Tel. 22-61-21
vošči klientom in znancem srečno novo leto

GOSTILNA

«9 SESTER»

Prosek - Tel. 22-51-46

TREBČE

ZNANA GOSTILNA IN TOBAKARNA

KRALJ

TREBČE - Telefon 21-170
vošči vesele praznike in se priporoča

GOSTILNA

«PRI MIČETU»

TREBČE, 17 - Tel. 21-170
želi svojim cenjenim gostom in prijateljem
srečno novo leto!

NABREŽINA

GOSTILNA

TERČON - PRI ŽEŽI

NABREŽINA, 27 - Tel. 20-239

PEKARNA IN SLAŠČICARNA

JAZBEC

NABREŽINA center - Tel. 20174
vošči svojim odjemavcem srečno novo leto!

GOSTILNA IN PEKARNA

GRILANC

NABREŽINA, 109 - Tel. 20-231
svojim gostom in odjemavcem želimo
srečno novo leto!

TRGOVINA ELEKTRIČNIH PREDMETOV

MIRO FRANČEŠKIN

NABREŽINA center - Tel. 20-238

ŽELEZNINA, GRADBENI MATERIAL itd.

TERČON JOSIP

NABREŽINA, 124 - Tel. 20-122

SV. KRIŽ

MESNICA

DE LORENZI

SV. KRIŽ, 144 - Tel. 22-51-07
vošči svojim odjemavcem srečno novo leto!

VELIKI REPEN

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1963!

**GOSTILNA
REPENTABOR**

Telefon 21-360
Pristna domača vina in izborna kuhinja

HOTEL «KRAS»

REPENTABOR - Tel. 21-331

vošči svojim gostom srečno novo leto

VELIKI REPEN

GOSTILNA

KRIŽMAN

VELIKI REPEN - Tel. 21-361
vošči svojim gostom in prijateljem
srečno novo leto!

MEDJA VAS

GOSTILNA

Friderik Legiša

MEDJA VAS

Telefon 50-842

SESLJAN

TRGOVINA BLAGA, ČEVLJEV
IN MANUFAKTURNIH IZDELKOV

Marija Legiša

vošči vesele praznike

SESLJAN

BAZOVICA

Vesel božič in uspeha polno novo leto želi
GOSTILNA

Na Pošti

(Zora Presl)

BAZOVICA 95

DEVIN

TRGOVINA JESTVIN

GRUDEN JOSIP

DEVIN 50 - Tel. 20-839

vošči vsem odjemavcem vesel božič
in uspeha polno novo leto!

DOLINA

TRGOVINA JESTVIN

Avguštin Štranj

DOLINA 75 - center

Tel. 97-639

vošči svojim odjemavcem in prijateljem
vesel božič in srečno novo leto!

TRGOVINA JESTVIN

Albin Legiša

SESLJAN, 44 - center

Tel. 20-158

želi vsem vesel božič in srečno novo leto!

CENJENIM GOSTOM GOSTILNE

„Pri Lipi“

BAZOVICA št. 55

želi lastnik **Maks Hrobat**
mnogo uspehov v novem letu!

BAR RESTAVRANT

«E D E N»

najemnik **Giulio Michelato**

SESLJAN, tel. 20-142

vošči svojim gostom vesele praznike

TOVARNA SODAVICE IN GOSTILNA

GRGIČ ANDREJ

BAZOVICA 97

želi vsem klientom obilo uspeha
v novem letu

CENJENIM
ODJEMAVCEM MESA V MESNICAH

PANGERC

v DOLINI - Tel. 97-612 pri Domju in v
Trstu, piazzale Giarizzole, 10 - Tel. 50-695
želi vesele praznike

Terčon Izidor

SESLJAN, 27

Tel. 22-200

železnina, gradbeni material, itd.

ZGONIK

MAČKOVlje

BORŠT

GOSTILNA IN MESNICA

PETAROS

BORŠT št. 60 - Tel. 97-651

GOSTILNA

GUŠTIN

ZGONIK - Telefon 22-51-02

TRGOVINA JESTVIN

DANILO KOS

MAČKOVlje, št. 25 - Tel. 97-620

vošči srečno novo leto vsem odjemavcem
in prijateljem.

SLIVNO

BOLJUNEC

GOSTILNA

GIUSTO PAVLETIČ

BORŠT 29 - Tel. 97-652

želi srečno novo leto!

TRGOVINA JESTVIN

MILIČ OSKAR

SLIVNO - Telefon 20-225

TRGOVINA JESTVIN

RADO ŽERJAL

BOLJUNEC, 76

Tel. 97-614

želi srečno novo leto!

GORICA

RESTAVRACIJA

ALL'UNIVERSITA'

pri Univerzi

GORICA

P.zza Vittoria 3

TRGOVINA JESTVIN

Budihna Ciril

GORICA

Ul. Veniero, 6

Ul. V. Veneto - Tel. 29-18

PRIJATELJA

ČASOPIS

in KAVO

V BARU **Bratuž** GORICA

TRGOVINA JESTVIN

SEVER MARIO

GORICA

Ul. Carducci, 14

Telefon 25-01

ZALOGA GORIVA NA DROBNO
IN NA DEBELO

Vetih Ivan

UVOZ - IZVOZ

GORICA - Ulica Lantieri 5 - Tel. 25-27

KLOBUČARNA M. LEBAN

GORICA - Ul. Rastello, 8

Tel. 39-07

Lepa izbira moških klobukov - tudi znamke
«Panizza» in «Barbisio» - ter ženskih in
otroških klobukov, čepic, dežnikov itd.

MICULUS CARMELA

TRGOVINA Z DROBNIM BLAGOM

GORICA - Ulica Oberdan št. 6

bogata izbira blaga
za moške, ženske in otroke

PODJETJE ČUK

GORICA

Trg Cavour, 9 - Tel. 36-36
Corso Cavour, 54 - Tel. 21-60

ELEKTRIČNE
IN VODOVODNE NAPELJAVE

STANKO KOREN

GORICA - Ul. Mattioli, 11

Tel. 32-71

ZNANA URARNA IN ZLATARNA

ŠULIGOJ

GORICA - Ul. Carducci, 49

(Gosposka ulica)

TOKIO 1964

(Nadaljevanje s 13. strani)

nad igrami. Tako so Japonci zvedeli, da Cesar, nekdanji boljši skrivnostnik kot Buda sam, zelo rad igra tenis in dobro jaha.

Organizatorji so začeli svoje delo že leta 1960 v razkošni palači Akasaka, ki so jo zgradili v začetku našega stoletja. Ta palača, polna velikih salonov, z velikimi zrcali, okrašenimi kipci in zlatimi svečniki (bila je rezidenca prestolonaslednika in cesarjevih gostov) je zdaj polna vrveža in polna raznih uradov. Najbolj zaposlen je bil urad za gradnjo, ker so Japonci takoj po igrah v Rimu ugotovili, da njihove številne naprave ne ustrezajo vsem potrebam. Organizacijsko so bile rimske igre dobre, Japonci pa hočejo prekositi Italijane. Preuredili bodo nacionalni stadion in zgradili še pet ali šest manjših naprav. Sezidali bodo tako novo športno palačo in manjšo dvorano po načrtu znanega arhitekta Kenzo Tanga. Obe stavbi bosta stali štiri milijarde, vendar bosta višek udobnosti in funkcionalnosti. V Yoyogi Gymnasium, ki bo podoben prevrnjeni ladji s streho, bodo plavalna tekmovanja in borbe v judu, v Yoyogi Annex, ki je na maketi podoben skledi, pa košarka.

Celotne igre bodo posvetili spominu profesorja Jigora Kana, enega izmed ljudi, ki je hodil po svetu in pridigal o bratstvu med ljudmi ter čistosti telesa in duha. Iz surovih pravil jiu-jitsa

si je izmislil novo športno disciplino: judo, ki je združenje filozofskih in atletskih prvin. V dobesednem prevodu pomeni judo »načelo vljudnosti«. Ljubezen za prihodnost, povabilo k premišljevanju in poboljšanje navad je njegova filozofska osnova, okrepjena s primernimi udarci, s katerimi je moč premagati nasprotnika. Ni potrebno posebej govoriti, da je bil profesor Kano prav takšen utopist kot gros de Coubertin, prepričan za govornik zamisli o svetovnem miru in bratskih olimpijskih načel. Izvedbo njegove olimpiade leta 1940 je preprečila svetovna vojna; umrl je, preden je mogel izvesti, da ne bodo tisto leto proslavljali nobenega miru ne v Tokiu in nikjer drugod po svetu. Avery Brundage je v počastitev spomina na Kana uzakonil, da so med olimpijske športne panoge uvrstili poleg odbojke še slavnjudo. Judo, ki je tako svečan, da se lahko z njim ukvarjajo le izbranci, bo v Tokiu na častnem mestu. Na sporedu bo zadnje štiri dneve pred 20.000 gledavci na Yoyogi National Stadiumu. Gradnja vseh objektov bo končana avgusta 1964. To bo držalo povsem za gotovo, saj so Japonci graditelji mrzlične hitrosti kot faraonovi zidarji. Olimpijski vas bodo zgradili na letališču, ki je zdaj last ZDA, Washington Heights. V njem bodo uredili vas za 8000 ljudi. Washington Heights ima 233 enonadstropnih hišic. Vas bo oddaljena dva kilometra od parka Mejia, ki je znan zaradi slovitega šintoističnega templja. Park Meiji pa bo zdaj zaslovel zaradi prenovljenega nacionalnega stadiona, na katerem bo prostora za več kot sto tisoč gledavcev. Na tem stadionu bo 10. oktobra svečana otvoritev in v soboto, 24., zaključna svečanost, mimo tega še lahkoatletska tekmovanja in finale nogometnega turnirja. V parku Meiji je tudi Tokio Metropolitan Gymnasium (telovadna dvorana za šest tisoč gledavcev), pokrit plavalni bazen (waterpolo — za 3000 gledavcev), stadion princa Čičibuja (nogomet — 20 tisoč gledavcev). Dokaj blizu glavnega olimpijskega področja je pokrito drsališče Karakuen (boks — 6000 gledavcev) in Waseda Memorial Hall (sabljanje — 3000 gledavcev). Tretje olimpijsko središče je oddaljeno deset kilometrov od sredine mesta. V parku Komarazava bo stadion za nogomet (20.000 gledavcev), za hokej na travi (5.000 ljudi), pokrita arena za rokoborbo in odbojko (3.000 športnikov). Zelo daleč, skoraj izven mesta pa je zaliv Toda ob reki Arakawa, kjer bo na sporedu veslanje, kolesarsko dirkališče Hacioji, konjsko dirkališče Asaka in strelišče. Jadrna tekmovanja bodo v zalivu Enošima, ki je kakih 60 kilometrov južno od Tokia.

Cesta, ki bo vodila iz parka Meiji v središče Tokia, bo seveda dvignjena in bodo s tem uničili še zadnje ostanke starega mesta. Izginile bodo hišice s premičnimi okni in vrati, z lepimi preprogami in šotori. Olimpiada bo pripomogla, da bo izginilo staro orientalsko mesto. Dvignjena cesta bo dopolnila zelo učinkovit sistem prometnega omrežja. V Tokiu imajo namreč že dve podzemski železnici v dveh različnih višinah. Ceste so široke, zato je promet, čeprav ogromen, razmeroma hiter in urejen.

Opis olimpiade moramo izpopolniti še z dvema stvarima: podnebje in televizija. Oktobra je v Tokiu hladno, vroče, suho in mokro, torej sijajno za prehlade. Metereološke napovedi, ki jih na Japonskem časte kot horoskop, zagotavljajo 14 deževnih dni, in to posebno v začetku meseca. Glede prenosov iger v svet mislijo na Telstar — umetni satelit, ki lahko sprejme valove z ene in jih pošlje na drugo celino. Toda Telstar, ki kroži 5.603,2 km visoko okrog Zemlje, lahko prenaša samo kakih deset ali petnajst minut, ker se nato izgubi s tokijskega televizijskega področja in pride vanj šele po sedemnajstih krogih okrog Zemlje. Vsak krog traja 57 minut in 8 sekund, ZDA

bi torej morale spustiti nove satelite, ki bi ustvarili nekakšno relejno postajo. Spuščanje satelitov pa ni isto kot spuščanje papirnatih zmajev, zaradi česar na takšne prenose za sedaj ni moč misliti. Govore pa o drugem še bolj fantastičnem ameriškem načrtu: izstrelitev satelita v višino 35.000 kilometrov. Na tej vešini bi krožil z isto hitrostjo, kot se vrsti naš planet in bi bil tako v odnosu na Zemljo nepremičen. Slika bi prišla preko tega satelita v Evropo v četrtniki sekunde. Menijo, da bi ta zamuda ne motila slike, ki bi bila vsekakor temnejša. Naposled imamo še sovjetski načrt, ki je manj romantičen: združitev evropske in japonske televizije preko Sibirije. Če bi sovjetski strokovnjaki poskrbeli za prenos olimpiade v Evropo, bi si pridobili slavo, ki bi nekoliko zatemnila slavo Telstara. Amerika pa poskuša z novim podmorskim kablom, ki bi leta 1964 povezal Havajske otoke z Japonsko. Za sedaj je položaj tak, da bomo gledali v Evropi deset minut prek Telstara vsak četrty ali peti dan. Pa še te minute v Evropi ne bodo prenašali neposredno, ker so po evropskem času tekmovanja v Tokiu od šestih do osmih zjutraj. Posnetke bodo shranili in jih zavrteli, ko se bodo ljudje zbudili. V upanju na nove satelite je že 32 televizijskih družb z vsega sveta zaprosilo N.H.K. za prenos iger. Azija bo imela precej prenosov (na Japonskem imajo šest kanalov in program se prične ob 6.30 in traja do polnoči). Japonci vstajajo zgodaj. Glebališke predstave se začne ob enajstih, nočni klubi pa se odpro že ob štirinajstih. Zadnja gledališka predstava je ob osemnajstih, v kinu pa ob devetnajstih. V nočnih restavracijah je moč naročiti zadnjo jed ob devetih zvečer. Ob enajstih zvečer vse že spi).

Olimpijski ogenj bodo prižgali 10. oktobra, dan zatem pa se bodo pričela tekmovanja v veslanju, košarki, plavanju, waterpolu, boksu, odbojki, nogometu, dviganju uteži, rokoborbi, hokeju na travi in modernem peterboju. Plavanje se bo končalo že v prvem tednu, atletika bo v sredini, nogomet in odbojka od prvega do zadnjega dne. Olimpiada se bo končala s košarko, telovadbo, judom in s konjskimi športi. Tako kot v Rimu bo zaključna svečanost 24. oktobra združena z jahalnimi turnirjem.

Nekaj za smeh

PRI ZDRAVNIKU

»Gospod zdravnik, pred petimi leti ste mi prepovedali zaradi revme stik z vodo. Kaj pravite, ali bi se sedaj lahko okopala?«

OBRAMBA

»Ti mož! Ali veš, kako pravimo človeku, ki je od jutra do večera v gostilni?«
»Vem, natakari!«

PAZI NA PSA

»In zaradi tega malega ščeneta, ki ga nikjer ni, si obesil tako veliko opozorilo?«
»Seveda, prav zato sem moral obesiti opozorilo, da mi ga kdo slučajno ne pohodi.«

MODERNI ZAKON

»Dobra si, da pustiš moža vsak večer z doma.«
»Kaj naj bi pa sam doma počel?«

VDOVCEVO ZALOVANJE

Jožetu je umrla žena. Kmalu zatem se je poročil z njeno sestro. Pa ga sreča na cesti prijatelj in vpraša:
»Zakaj pa nosiš črn trak?«
»Ker mi je pred tremi meseci umrla svakinja, je odgovoril Jože.«

PRI ZOBARJU

»Saj vam ni treba tako na široko odpirati ust!«
»Ko ste pa rekli, da boste šli s kleščami vanje.«
»To že, toda jaz bom ostal zunaj.«

SREČKA

»Kupite srečko! Glavni dobiček sto petdeset milijonov lir.«
»Ne potrebujem srečke, ne maram ničesar zadeni.«
»O, prosim, saj imam tudi take, ki nič ne zadenejo.«

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20 — Telefon 29.477

Katoliška knjigarna

GORICA - TRAVNIK
Piazza Vittoria

PAPIRNICA

KNJIGARNA

DEVOCIONALIE

NA DROBNO IN DEBELO - BOGATA IZBIRA

ZALOGA DRV., PREMOGA in
STAVBNEGA MATERIALA

SAJEVIC

GORICA - TRG CAVOUR, 6 - Tel. 34-96

TRGOVINA DOBRIH IN
CENENIH CEVLJEV

Čotar Andrej

GORICA - UL. RASTELLO, 34 - Tel. 36-67

HOTEL - RESTAVRACIJA

Zlati jelen - Cervo d'oro

GORICA - UL. BELLINZONA, 11 - Tel. 24-97
Dobra postrežba — Vesela družba

Vinoagrarja

VSE ZA NJIVO, TRTO, TRAVNIK -
ZA HRAME, HLEV IN POLJE -

GORICA - Piazza Vittoria, Travnik 4

Telefon 53-95

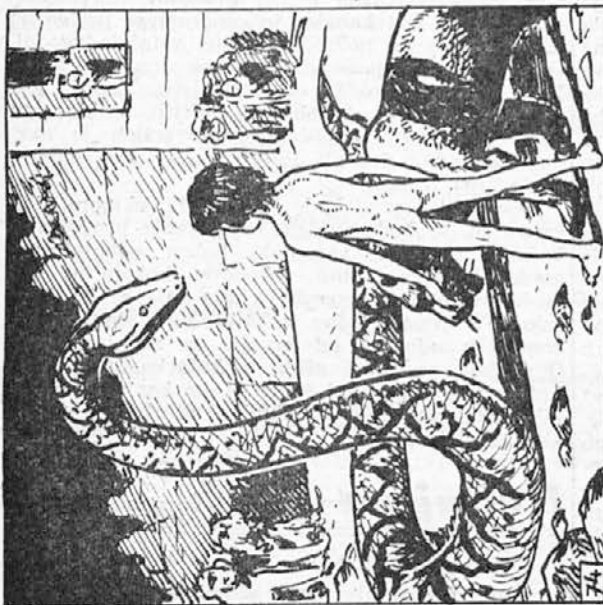
Kmečka banka

Ustanovljena leta 1909

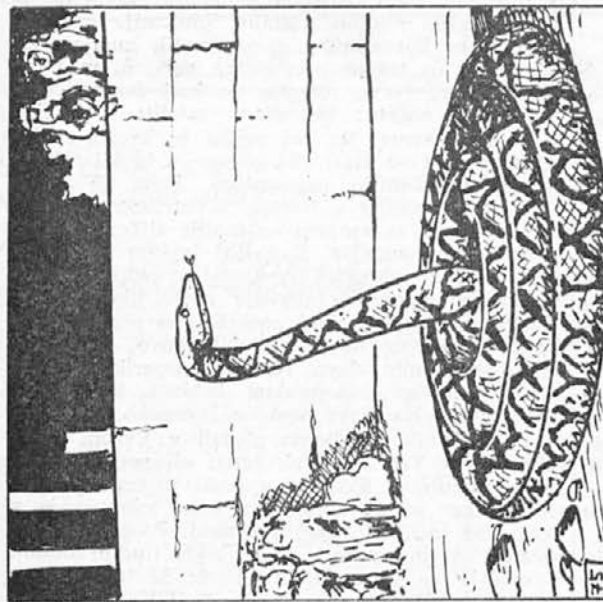
GORICA - ULICA MORELLI, 14
Telefon štev. 22-06



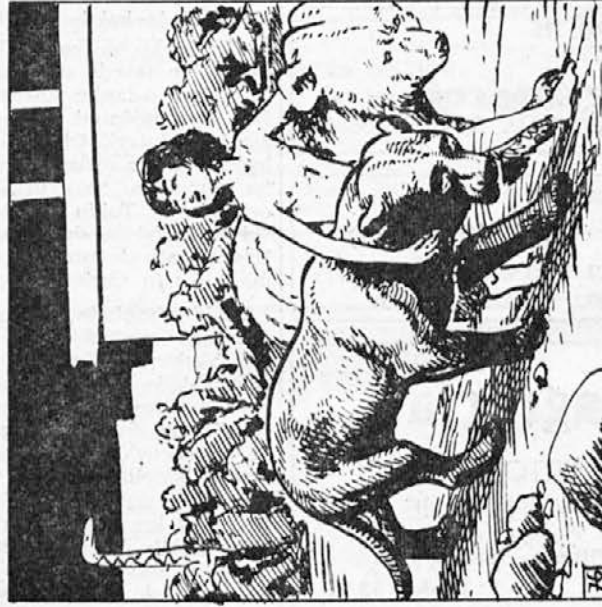
73. Mavgli se je obrnil in zagledal veliko Kajino. »Tole je torej človeček!« ga je ogledovala kača. »Pazi, da se kdaj v mraku ne zmotim in te ne zamenjam z opico!« »Ene krvi sva, ti in jaz!« jo je lepo pozdravil Mavgli in se ji zahvalil, kot je to narekoval običaj: »Moj plen bo odslej tvoj plen, kadarkoli boš lačna!«



74. Velika kača mu je lahko položila glavo na ramo. »Imaš hrabro srce in vljuden jezik!« ga je pohvalila. »Naj te povedeta daleč skozi džunglo, človeček. Zdaj pa pojdite vsi kar brž od tod. Mešec zahaja in kar se bo zgodilo, ni za tvoje oči!« Kajja se je splazila na sredo terase in zaskleptala s čeljustmi, da so jo slišale vse opice.



75. »Me vidite?« jih je vprašala. Na zidovih je zastokalo: »Vidimo te, o Kajja!« Kača je zvila svoje telo trikrat v mogočen kolobar in švigala z glavo na levo in desno. Počasi, počasi je splestala s svojim trupom zanke in osmice in v temi neprestano mrmrala svojo zamolklo pesem. Mavgli je gledal in se čudil.



76. Kajja je zasikala: »Bandar-log! Stopite vse za korak k meni!« Vrste opic so se kakor brez volje pomikale naprej in tudi Baghira in Balu sta naježena napravila korak naprej. Tedaj ju je Mavgli zaustavil z roko in odvedel, opice pa so se kakor začarane gnetle okoli kače, ki jim je s sikanjem ukazovala vedno bliže.



77. »Uh!« je zasopel Balu. »Nikoli več ne bom Kajjin zaveznik!« Kar treslo ga je po vsem telesu. »Več zna, kot znamo mi!« je pripomnil Baghira. »Ce bi ostal pri njej samo še minuto, bi ji kar sam zlezal v goltanec!« »Kaj pa vama je? Saj je samo Kajja risala svoje bedaste kroge po zraku! Alo, pojdimo!« ju je Mavgli priganjal.



78. »Pa kaj je vse skupaj pravzaprav pomenilo?« je v džungli vprašal Mavgli, ki mu Kajina privlačna sila ni mogla do živega. »Videl sem le velikansko kačo, ki je bedasto plesala in nos je imela ves zbit in krvav! Ha, ha!« Baghira pa je ježno ustavil njegovo posmehovanje: »Mavgli! Nos je razbila zaradi tebe in zaradi tebe so opice naju zdelale!«

Za
naše
najmlajše

13

ПО РЕКОМЕНДАЦИИ
АНДЗУК
РИС: MIKI
MUSTER